Година 10-та. Цариградъ, 15 Ноемврій 1875. Брой 68

НАПРѢДЪКЪ излѣзва всяка Сѫббота.

Прѣдплата.

За годинѫ, вѫтрѣ въ Държавѫтѫ 1 турска Лира **Златна.** За 6 мѣсеца половинъ Турска Лира. За годинѫ вънъ отъ Държавѫтѫ 6 бѣли меджидіета. За 6 мѣсеца 3 бѣли меджидіета.

Настоятелитѣ отговарятъ за заплатѫтѫ и ематъ на 15 едно, като съберѫтъ отъ 5 помоществованія на горѣ, и на 10 едно, като съберѫтъ отъ 10 на горѣ.

НАПРѢДЪКЪ

ВѢСТНИКЪ ЗА НАРОДНЫ, ПОЛИТИЧЕСКЫ И КНИЖЕВНЫ НОВИНЫ

Спомоществованіята почнуватъ отъ началото на всякой мѣсецъ.

Подписката на спомоществованіята става: **Въ Цариградъ** при **Ив. Найденова** Редактора и притежателя — Агоніанъ-Ханъ № 14.

Статіи и допаскы за общеполезны и народны работы се мѣстяватъ съ благодареніе, но въ всякой случай трѣбва да сѫ снабдени съ потрѣбнытѣ подписи.

За частны извѣстія се плаща по 2 гроша на редъ.

Испращанытѣ за обнародованье статіи и допискы на задъ са не вращатъ.

По въпросътъ за реформытѣ.

Нашитѣ мнѣнія изказаны въ първый-тъ ни членъ по темѫтѫ на реформытѣ е са адресали на нѣкои отъ пріятелитѣ ни читатели. Това ный прѣдугадамы и прокобихмы си го даже. Ный дозели за това и задоволство на онѣзи на които е по-пріятно да са оплакватъ, отъ колкото да съзнаватъ собственытѣ си недостаткы, но това ни не прѣче да останемъ при първы-тѣ си мнѣнія и да повторимъ и днесь ще да кажемъ че, сѫщносьта на работѫтѫ въ отношеніе на реформытѣ е състои въ процесътъ на съзрѣваніето на съвѣстьтѫ у народытѣ.

Прѣдъ видъ на заявенытѣ толкозъ скърбны и сърцераздирающы оплакванія ный не можѣхмы да сдържимъ негодованіето си противу собственитѣ ни мѫршавость и некадѫрность, а ще повече къмъ немареніето ни и не простителнѫтѫ онѫзи у насъ апатіѭ къмъ всичко що може да послужи за продобряніе на нашето състояніе и при сѫществующитѣ не беззначителны постановленія, а толкозъ повече при оплакваньето на това продобряніе отъ бѫдѫщы новы прѣобразованія. Това е нашето прѣгрѣшеніе.

Не по инатъ на нѣкого, за да поспорѫмъ че не са намѣрвамы на едно мнѣніе съ него, както си позволили да мудруватъ, (далечь отъ насъ таквазь мысьль а еще и въ таквозь едно врѣме като днешното); а отъ дълбоко-прочувствуванѫ дѫлжность къмъ народътъ ни, като съзнавамы всичкѫ-та важность на тѫзи дѫлжность, а най-вече на този часъ, когато го намѣрваме далеко да не отговаря на това врѣмето изискува отъ него врѣмето и положеніето му, ный посегнѫхмы да изгънемъ прѣдъ очитѣ имъ неразгънатитѣ до сега страницѫ отъ причинытѣ на неговытѣ страданія. Злѣ ли смы постѫпорили? Не е наше да сѫдимъ за това.

Ный не можахмы да останемъ съ затворены очи прѣдъ положеніето на народа си. Не смы искали да галимъ никого, а еще по-малко своитѣ си за недушіето имъ во всяко отношеніе. Това може да не угодява на нѣкои да ны излага на тѣхното неблаговоленіе; нѣма що да сторимъ: ный обичамы народътъ си тъй, щото за доброто му да не щадимъ себе си отъ нищо, ни отъ самѫтѫ му еще умраленъ. Не търсимъ да угодяваме никому нито да заслѣпяваме народътъ въ недостаткытѣ му отъ суетно желаніе да блеснемъ съ велерѣчивы но тощы фрази. Прѣдлежи да ны разберѫтъ а еще повече да ны послушатъ, и тогазь не знѣдамы какво ще кажѫтъ за насъ; ный смы са старали и ще са стараемъ да бѫдемъ ако не краснорѣчивы, колкото другы, а то убѣдителны до колкото можемъ.

Въ пълно съзнаніе на положеніето на народа, свѣстяваны отъ оцѣненіето на обстоятелствата ный не можемъ нито да шепнемъ нито явно да говоримъ на народътъ си освѣнь онова което намѣрвамы за полезно и спасително, а първото отъ това е: да не мысли той че съ оплакванія само ще може да постигне щастіе и благоденствіе, ако не хване законытѣ напстинѫ то по дѣйствителны срѣдства за продобряніе на състояніето си. Не всякой който плаче и работѫ върши.

Не е нито да са оплаквамы, нито да са залъгвамы. Никой не може да отбори правдивостьтѫ на онова изрѣченіе, че всякой человѣкъ было или надъ е ковачъ на своѭтѫ си злочестинѫ или доброчестинѫ. Това не е отъ прьстіе изсмукано, то е извлечено отъ освидѣтелствованіята на исторіѭтѫ. Разгърнѣте поучителнытѣ страницы на тѫзи светѫ книгѫ и вы ще видите спасителныйтъ тозь урокъ.

Реформытѣ сѫ нужны наистинѫ и неотложимы, но прѣди всичко нужно е помрьднуваніе на духътъ у населеніята, нужно е съзрѣваніе на свѣстьтѫ и нравственно повишеніе у народытѣ; безъ това нищо не може да бѫде. Каквыто реформы и да са въвеждатъ, каквыто усилія и да са полагатъ за приложеніето имъ, нищо не може станѫ и не може са извърши ако населеніята си оставатъ въ скотственното си състояніе. При таквозь едно състояніе и най хубавытѣ реформы ще си оставатъ всякога «черно слово на бѣло книже» а чернытѣ тѣгла ще сѫ всякога единственната участь на несъстоятелнытѣ населенія. Наумѣте си ако щѣте въведенытѣ до сега толкозъ и таквызъ хубавы реформы у насъ, прѣсмѣтнѣте и положенытѣ до сега усилія отъ страна на правителството за тѣхнытѣ приложенія, па турѣте рѫкѫ на сърдце и кажѣте ни, не отидохѫ ли всичкы на юхъ? Не са ли намѣрвамы и подирь това въ едно положеніе много по незавидно отъ въ каквото смы были? Това показва очивѣстно че безъ зрѣлѫ свѣсть, безъ душевнѫ якость у народытѣ да стоятъ за оздравеното тѣмъ отъ закона гражданско право тѣ не могѫтъ да иматъ никакво право.

Наистинѫ онова, което най много може да спомогне за продобреніе на състояніето на който и да е народъ сѫ законытѣ, които могѫтъ да свьршѫтъ добрѫ работѫ; но и самытѣ закони, колкото хубавы и да сѫ, не сѫ сила, ако сѫ лишени отъ нравственнѫтѫ мощь на народытѣ на коѭто да могѫтъ да са осланятъ.

Добрытѣ закони ставатъ по добры въ рѫцѣтѣ на свѣсны граждани, въ рѫцѣтѣ на несвѣсны граждани и добрытѣ закони ставатъ нехвелиты еще и причина на злостраданія. Не смы ли имали и нѣмамы ли ный добры закони, а защо смы пристигнѫли въ едно таквозь лоше състояніе, не отъ това ли защото смы были и смы лишены отъ изискванытѣ нравственны прѣимущества?

Сѫществующитѣ закони лоши ли сѫ? Не можахѫ ли тѣ да послужатъ въ благо на населеніята? Не съ цѣль ли за това сѫ издадени? Но какъ става това че тѣ напротивъ са виждатъ като послужили на зло? Какъ става че отъ тѣхъ са приложи всичко онова което служи за отяготѣніе на населеніята а нищо почти отъ онова което служи за облегченіе? Ако практикувамы ный и съ бѫдущитѣ новы постановленія толкозъ колкото и съ ветхытѣ, въ коѭ ползѫ ще ни бѫдѫтъ тѣ?

Но като говорихмы и по прѣди и и сега еще въ единъ такъвъ духъ. ще каже че ный смы противу очакванытѣ еще новы реформы ли? Не дай Боже! Ный казахмы това и повьрнѫхмы са и днесь пакъ на сѫщото, за да оправдаемъ свойтѣ взглядъ и да кажемъ еще веднѫжъ на нашитѣ, че не трѣба да са намѣримъ и прѣдъ новытѣ реформы както и прѣдъ ветхытѣ. Прѣобразованія и постановленія каквыто и да сѫ, могѫтъ да бѫдѫтъ това само каквото гы хората искатъ да бѫдѫтъ. Руссо е казалъ прѣди сто и толкозъ годины: Никога нѣма да бѫде добъръ уставъ, до когато законътъ не овладѣе сърдцата на гражданытѣ, защото додѣто законътъ не дойде на тѫзи мѣркѫ, хората всякога ще го избѣгватъ.

Не смы ни най малко противу реформытѣ, напротивъ ный изказвамы най искренното си желаніе да бѫдѫтъ тѣ, новытѣ реформы, честиты за гражданытѣ, честиты за селенытѣ и изобщо за всичкытѣ населенія на общото наше отечество, както и за държавѫтѫ. Дай Боже, да произведѫтъ тѣ всеобщо задоволство между владѣющи и владѣемы. Но, вѣрвайте, любезны сънародници и съотечественици, вѣрвайте и не дѣйте забрава че въ смотреніе на това много зависи и отъ насъ, отъ нашето държенье и обнасяніе, отъ нашето постѫпваніе, отъ нашето завземаніе за тѣхното приложеніе.

Ако ный бѫдемъ каквыто смы были пакъ това, нѣма сумнѣніе че и новытѣ реформы ще бѫдѫтъ пакъ това каквото и ветхытѣ — мрьтва буква. Нито облегченіе нѣкое ще видимъ, както го желаемъ. Слѣдува прочее че най първото и най главното е — новытѣ реформы да са придружаватъ съ новѫ практикѫ; не бѫде ли това, всичко е напраздно.

Който мысли че само реформытѣ ще ны направятъ честиты и доброчесты, той са лъже. И новы реформы да станѫтъ и при ветхытѣ да си останемъ, работата зависи повече отъ това, какъ ще въспрактикувамы ный сѫществующытѣ постановленія. Ето всичко. Да прѣдпоставимъ че ный и за напрѣдъ ще си останемъ пассивны въ отношеніе на приложеніята на реформытѣ, какво ще изльзе пакъ отъ тѣхъ; не туй ли което и отъ досегашнытѣ?

Съ ясна совѣсть на своѭтѫ моралнѫ отговерность и на своѭтѫ светѫ дѫлжность ный трѣба да участвувамы до колкото отъ насъ зависи за приложеніето на сѫществующытѣ и бѫдущы реформы, а това ще улучши не малко и онова което не зависи съвьршенно отъ насъ.

Ето какво смы искали да кажемъ ный и какво казвамы и днесь по въпросътъ за реформытѣ.

Богъ высоко, царь далеко.

Не веднъждь смы издигали ный гласа си и призовавали смы императорското правителство да обьрне едно най серіозно вниманіе върху сърдцераздирателнытѣ картины, които ни представляватъ много мѣста въ нашето отечество.

Това ный не смы прѣстанѫли да правимъ по дѫлжность, като знаемъ че вѣстникарската служба по между другытѣ си дѫлжности има и тѫзи да бѫде посрѣдникъ между народа и правителството.

Като посрѣдникъ между народа и правителството ный станѫхмы и продѫлжавамы да бѫдемъ отзивъ на онѣзи кански писъцы, на онѣзъ нечувани тѣглила и на онѣзиотчаятелны стенанія, които са разлѣгцѫхѫ по цѣлѫтѫ повьрхнинѫ на Балканский полуостровъ, и които чути, дѣто трѣбаше, предизвикахѫ дѣйствителны мѣркы, що са зематъ или са размышлява да са зематъ.

Като посрѣдникъ между народа и правителството ный показахмы на вандалскытѣ варварства на забтіетата — тѣзи тирани по селата; — на продерзливытѣ злодѣйства и развратничества, които са правятъ направо или косвено отъ нѣкои долни чиновници; и на всичкы ужасны злоупотребленія, които смѣятъ да извьршватъ въ областитѣ онѣзи, на които въ рѫцѣтѣ има власть по които са подиграватъ съ нея.

* * *

И вече не е тайна и скрита работа за императорското правителство тази поразителна и ужасителна картина! Не е вече непознатъ грѫмовитыйтъ плачевенъ гласъ който са истъргнѫ изъ гѫрдытѣ на всичкы чувствителны Българы и който вика: *справедливость за невинныть; защита за мирното и работливо населеніе!*

Было какво и да было, а станѫлото, макаръ по единъ необмисленъ пѫть, силно изказванье на положеніето въ нѣколко мѣста на областитѣ сѫ най лошъ бѣлѣгъ че злоупотребленіята сѫ грамадны, че страданіята сѫ несносны и че притѣсненыйтъ търси по охоленъ животъ. Единъ высочайшій актъ даже принозна самъ това положеніе. Токо тъй този актъ не прѣпоржчи най строго на главнытѣ вилаетскы управители защитѫ и справедливость за обиденото населеніе, силно наказаніе за злоупотребителитѣ и за прѣстѫпницытѣ. Но онова което бѣ достойно да са забѣлѣжи най много въ този актъ, то бѣ онази высоко справедлива воля на императорското правителство, която даде формално пристѫпъ при себе за всичкы жалбы и тѫжбы, за всичкы оплакванія, за всичкы искания.

Това е така. И населеніето въспользувано отъ тѫзи высокѫ волѭ не са забави да са отнесе чрезъ своя най правъ посрѣдникъ, чрезъ печата, до онова высоко мѣсто, дѣто навѣрно са занимаватъ съ оплакванія на едны и съ злоупотребленіята на другы. Оплакваніята сѫ зети или ще са зематъ во вниманіе, както са говори. Но има отъ тѣхъ много които въ шумнѫтѫ глутницѫ на изказваніето или са не чуватъ никакъ или са не дочуватъ. А дѫлжность на вѣстникарина е, като покаже тѣзи оплакванія усамотено, като гы представи по блѣскаво, да направи да са зематъ подъ по серіозно вниманіе.

* * *

Е, добрѣ! Има едно оплакванье което е забѣлѣжилъ всякой редовенъ читатель на допискытѣ изъ българско. Това оплакванье са изказва отъ всичкото селско населеніе по областитѣ.

«Ный не познавамы турскыя езикъ, казватъ християнскытѣ жители въ селата, а въ сѫдилищата ный смы принудени да са сѫдимъ на него. Арзухалитѣ (прошеніята ни) трѣба да бѫдѫтъ по турскы, а ный първо, не можемъ да са искупимъ отъ *арзухалджятиби*, второ не можемъ да му расправимъ правото и исканото си, а трете, ако умѣемъ да му расправимъ по нѣкой начинъ, ный не знаемъ какъ той направя нашето прошеніе, а знаемъ само че написано споредъ негова произволъ насъ ны испѫждатъ изъ сѫдилищата а много пѫти ны и окривяватъ.»

Кой е прочее цѣрътъ на това зло, отъ което страда населеніето? — Нека оставимъ селенытѣ сами да говорятъ за себе си: «Позволѣте ни, казватъ тѣ, позволѣте ни да са сѫдимъ въ сѫдилищата на този езикъ, който проумѣвамы; позволѣте ни да подпасямы жалбытѣ си на този езикъ, който знаемъ».

Късъ е отговорътъ на селенина; но той е тъй ясенъ, щото нѣма потрѣба отъ поясненія. Нѣщо повече. Неговото искаціе не е несъгласно съ справедливѫтѫ волѭ на Н. И. В. Султана, който повелява да са даде пристѫпъ за най лесното израженіе на оплакваніята на подданицытѣ му.

* * *

Прѣмного ще са зарадва населеніето, когато види че са испълнява това негово най голѣмо желаніе; тѣжи му днешного положеніе на работытѣ; тѣжи му до нѣмай-кѫдѣ. Но какъ да си отвори устата, прѣдъ кого да излѣзе и кой ще го чуе?

Селянинътъ има да прави нѣкоѭ тѫжбѫ, нѣкое оплакваніе. Мѫчно и тежко му е нему; жално и скърбно му е на душѫтѫ и той желае да са прѣдстави на сѫдъ, да потърси правото си и защитѫ въ законытѣ. — «Но що, казва си той; практическыйтъ урокъ е напредѣ ми и азъ знамъ, че залудо ще си губѭ деньтъ подиръ сѫда. Първо тамъ на сѫдилището нѣма да ма разберѫтъ, защото да расправѭ по турскы азъ не могѫ; второ, тамъ въ сѫдилището нѣма ни единъ християнинъ, който бы симпатиралъ на моѭтѫ участь; третео, кой знае отъ членоветѣ на сѫдилището да ли не е нѣкой пріятель или роднина или покровитель на онозъ противъ когото азъ ще са тѫжѫ?» — И става му по тежко и по жално на селенина, и отчаятелны въздишкы го посѣщаватъ и той токо приповтаря бащинѫтѫ си философіѭ: *Богъ высоко, царь далеко.*

Но не е вече далеко царьтъ! Или колко и да е далеко, той е готовъ да чуе и сиромаха и богатыя, и селенина и гражданина, всичкы обидены и потисканы. Пѫтьтъ е отворенъ отъ самѫтѫ волѭ на Султана; пѫтьтъ е отворенъ и всякой може да потърси средство да са приближи до прѣстола му, да му поднесе своитѣ праведны оплакванія и да потърси исцѣленіе на болытѣ си.

Колкото за насъ, въ този случай ный сѫемъ по дѫлжность да издигнемъ гласа си и да поднесемъ предъ нозѣтѣ на Османскыя владѣтель това справедливо исканіе на неговытѣ християнскы подданицы. Толкозъ повече, че и споредъ насъ туй средство е единственното което може най лесно да спомогне за утвьрждеціето на желаемытѣ прѣобразованія и да въдвори необходимото и спасително довѣріе между владѣющы и владѣемы.

Казватъ, че Ц. Правителство между другытѣ различны прѣобразованія, които прѣдпріема, щѣло да опрѣдѣли и даже опрѣдѣлило вече за нѣкои мѣста прокуроры при сѫдилищата.

Ный, които смы въ състояніе да усѣщамы най много необходимостьтѫ за прѣобразуваніето на сѫдилищнѫтѫ системѫ, не можемъ да не отдадемъ приличныйтъ данъкъ отъ признателность на Ц. Правителство за грѫжѫтѫ му да искорени злоупотребленіята, които сѫ са вгнѣздили и въ сѫдилищата; но въ сѫщото врѣме нека ни са позволи и да положимъ едно наше смиренно забѣлѣжваніе на вниманіето на които трѣбва.

Прѣобразованія ставатъ, защото гы изискватъ интереситѣ на държавѫтѫ и нуждытѣ на населеніята; но за това трѣбва тѣзи прѣобразованія да отговарятъ колкого е възможно точно на нуждытѣ, които гы прѣдизвикватъ, за да могѫтъ да произведѫтъ всичкото количество добры и полезны слѣдствія, които са иматъ прѣдъ видъ. Нека ни са позволи обаче да кажемъ, че прѣобразуваніето за което говоримъ, не ни са чини да е отъ таквозъ естество.

Опрѣдѣленіето на прокуроры присѫдилищата само по себе е една изрядна мѣрка и най способна да оздрави испълненіето на законытѣ; но страхъ ны е да не бы тази мѣрка, по причина на исповѣдуемото нѣманье хора съ изискванытѣ качества, да срѣщне въ приспособеніето си необоримы прѣчкы, особенно ако са не земе грѫжа да бѫдѫтъ и тѣзи чинов-

ницы съ твърдъ характеръ и отъ всякоѭ народность безъ различіе на вѣрѫ, и ако са не земѫтъ серіозны и практическы мѣркы за прѣставаніето на подкупуваніята — *рушвеитить*.

По наше мнѣніе цѣлта, коѭто гони правителството, въ днешнето състояніе на работытѣ може са постигнѫ най сполучно, ако са положи една серіозна контроля за точното испълненіе на законытѣ по другъ по практическы начинъ, поне за сега, а тозь начинъ може, на примѣръ, да бѫде слѣдующый:

Да са опрѣдѣли по една смѣсена комисія въ сѣдалището на всякой вилаетъ, която да бѫде натоварена и да бѫде облѣчена съ потрѣбнѫтѫ власть да сѫди чиновницы и сѫдіи, които са обвиняватъ отъ нѣкого въ злоупотрѣбленіе, и да са издаде особенъ законъ, който да запрещава опрѣдѣленіето изново на сѫщѫтѫ или на другѫ службѫ на единъ чиновникъ, който е осѫденъ веднъждь за злоупотрѣбленіе, а тѣзи смѣсены комисіи да са съставляватъ и подновяватъ всякѫ годинѫ отъ почтенны и независимы хора, като са избиратъ половината имъ членове Мюсюлмани отъ надлѣжното вилаетско началство, а другата половина Христіане да са избира отъ прѣобладающѫтѫ въ вилаета народность отъ черковното на тѫзи народность началство, а прѣдсѣдатель да бѫде веднъждь Мюсюлманинъ и веднъждь Христіанинъ наредъ; не ще обаче ни дума че ный разбирамы да са оздрави съвѣстното испълненіе на рѣшеніята на тѣзи комисіи.

Ный ще свьршимъ като забѣлѣжимъ, че тази мѣрка е, която най здраво може да вдѫхне довѣріе въ немюсюлманскытѣ населенія за вѣрното испълненіе на прѣобразованіята и на законытѣ, които са издаватъ въ видъ на продобряванье на състояніето на населеніята.

Турската журналистика.

Много и разновидни слухове са раздадохѫ въ послѣдне врѣме, както е извѣстно, които смутихѫ общото мнѣніе и размьрдахѫ всичкытѣ политическы умове. Тѣзи слухове са вьртѣхѫ главно около работытѣ на Истокъ, и, основни или не, тѣ занимахѫ доста всичкытѣ разреды на обществото; и при всичко това турската журналистика останѫ хладнокръвна спрямо тѣзи слухове; едвамъ отъ нѣколко дни насамъ тя почнѫ да испытва до колко тѣ можахѫ да бѫдѫтъ точни и до колко многошумното русско съобщеніе е важно. Споредъ тѫзи журналистикѫ работытѣ на Истокъ не сѫ изложены на нѣкаквѫ опасность, общыйтъ миръ не може да са наруши нето и отъ самѫтѫ Россіѭ самоволно, а русското съобщеніе не е нищо друго освѣнъ едно просто изложеніе, което служи за истълкованіе отъ страниѫ на русското правителство къмъ русскыйтъ народъ за сегашнѫтѫ му политикѫ.

За да разберѫтъ нашитѣ читатели добрѣ на каквы данни са основава турската журналистика та изважда горнитѣ заключенія и за да си състави едно по точно мнѣніе за размышленіята ѝ върху настоящето положеніе на Истокъ, привождамы тука нѣкои уломкы отъ политическытѣ нейны обозрѣнія и особенно това що са касае до судбинѫтѫ на Отоманскѫтѫ Имперіѭ.

Тъй *Басѫретъ* въ политическото си обозрѣніе отъ минѫлый четвьртъкъ бѣлѣжи, че смущеніето което распръснѫ въ духоветѣ послѣднята економическа мѣрка на Высокѫтѫ Портѫ са наслѣди отъ тишинѫ, слѣдствіе на правомыслието, или по добрѣ на това дѣто съ безпристрастіе са испытахѫ слѣдствіята на тѫзи мѣркѫ, а туй си мнѣніе той основава на повышеніето къмъ което клонѫтъ отъ нѣколко врѣме на самъ турскытѣ фондове, съ исключеніе на единъ само день, и то по слѣдствіе на единъ лъжовенъ телеграммъ.

«Единственото нѣщо което може да даде дохваткѫ на непріятелитѣ на Турціѭ, прилага *Басѫретъ*, за да интригуватъ противъ неѭ и да раздаватъ хыляды отвратителны слухове сѫ Херцеговинскытѣ смущенія, които обаче сѫ тъй на опаданіе, що тамошното възстаніе изгуби всичкѫтѫ своѭ серіозность. Вслѣдствіе на зимѫтѫ възстаницытѣ, като не могѫтъ да прѣзимуватъ, по горытѣ прибѣгватъ отъ врѣме на врѣме на чуждѫ земѭ; една голѣма часть отъ възстанѫлитѣ домочадія са завращатъ непрѣстанно въ огнищата си, а оставатъ обржжени само оныя които имѫтъ суетны надѣжды; но и тѣ, като гледатъ владѣющѫтѫ въ Европѫ миролюбивѫ политикѫ, почнѫхѫ да са отчайватъ; само многошумното русско съобщеніе гы насьрдчи, което съобщеніе послужи на нашитѣ противницы за измислянье на отвратителны интригы. Нашитѣ са смутихѫ безъ врѣме, като помыслихѫ че Россія има намѣреніе да ввьрли на средь нарицаемыйтъ Источенъ въпросъ. Истина е че отъ 1870 л. центрътъ на европейското равновѣсіе са прѣмѣсти, но никакво промѣненіе не станѫ отъ това въ общыйтъ ходъ на работытѣ въ Европѫ, защото съюзътъ на тритѣ Сѣверны Имперіи е съюзъ за миръ а не за смутове, извраща са той само отъ оныя които като нѣматъ нищо да са ползуватъ отъ всеобщыйтъ миръ бѫлнуватъ всеобщо вълненіе. Даже и ако да са прѣдположи че Россія бы поискада за минутѫ да са отстрани отъ благоразумнѫтѫ политикѫ, коѭто слѣдува отъ цѣлы двадесеть годины на самъ, пакъ е твьрдѣ вѣроятно че двамата нейни съюзницы Австрія и Германія не само не быхѫ ѭ послѣдували въ единъ такъвъ опасенъ пѫть, но и быхѫ са съпротивили, по самѫтѫ простѫ причинѫ, че Германія нѣма нищо да са ползува отъ смутове въ Истокъ, а Австрія намѣрва за по интересно развитіето на пріятелскы между насъ и неѭ сношенія; нѣщо, което явно показа на дѣло, първо и първо като склони да са съединѭтъ нейнытѣ желѣзны линіи съ нашитѣ, и послѣ като употреби всичко за да улесни въ крѫгътъ на законното дѣйствуванье на нашето императорско правителство ограничваньето на смутоветѣ въ Херцеговинѫ.

Колкото за Англіѭ и Францѫ, тѣ имѫтъ доволно интерессы въ Истокъ, а тѣхната отцепрѣданна политика имъ запрещава да ставатъ едно съ Россіѭ за осѫщественіето на продерзливы бѫлнуванія. Отъ горнитѣ достатъчно става явно че Россія бы останѫла безъ съюзницы въ случай ако поиска да са намѣси въ источнытѣ работы. А сама нищо не може да стори, защото войската ѝ не е добрѣ организувана, и освѣнъ това, днешнята ѝ военна сила са намѣрва распръснѫта на отдѣленія въ централнѫ Азіѭ, тъй що въ случай на нападаніе Россія не само не може да расположи серіознѫ военнѫ силѫ, каквѫто расположи Германія въ 1870 л. по нито 600,000 войскари както Франца; отъ другѫ страниѫ пека не забравямы че Россія е сега много слисана съ политикѫтѫ си въ централнѫ Азіѭ и особенно съ събытіята на Хоканъ. А надъ всичко това стои благоразуміето на русскытѣ политицы, благоразуміе, което гы води къмъ еднѫ миролюбивѫ политикѫ, на коѭто ясно доказателство е поведеніето на русското правителство относително до смущеніята въ Херцеговинѫ и до извеныть прѣди нѣколко врѣме патолюбивы стремленія на Сърбіѭ и Черѫ Горѫ; Россія доказа на тѣзи славенскы народы, че по горѣ отъ тѣхныть патріотическы стремленія стои съюзътъ на тритѣ Сѣверны Силы.

Тъй като сѫ работытѣ, важностьта на русското съобщеніе отъ само себе си пада, а може най много да са земе като едно оправданіе отъ страниѫ на русското правителство къмъ русскыйтъ народъ за днешнѫтѫ неговѫ политикѫ.»

Въ сѫщыйтъ почти духъ пише и *Вакѫтъ* за работытѣ на Истокъ и за русското съобщеніе. Едно нѣщо само безпокои тойзи турскый вѣстникъ, и то е словото на Лорда Дерби за работытѣ на Турціѭ.

«Нѣкои си, казва *Вакѫтъ*. зехѫ причинѫ отъ словото на Дерби за да докажѫтъ че отцепрѣданната политика на Англіѭ са е промѣнила. Туй слово което дойде слѣдъ многошумното русско съобщеніе, показва нѣкакво съгласіе въ мнѣніята между англійскыйтъ и русскый кабинеты. или поне като са земе за невъзможно едно таквозъ съгласіе, туй слово може да са сматря че е тѣсно свьрзано съ русскыйтъ циркуляръ. Колкото за съобщеніето, чудно ни са вижда какъ са намѣрихѫ человѣцы които да повѣрватъ че туй съобщеніе е едно изявленіе къмъ Европѫ за едно бѫдуще намѣсваніе русско за христіанытѣ на Истокъ. Дипломаціята е едно искуство за крыянье и лъганье, и никогажь дипломатинътъ не ще каже: «*Имамъ намѣреніе* да са намѣсѭ рѣшително въ источнытѣ въпросъ. «*Приготвѣте са*». Споредъ нас чрезъ горнего съобщеніе русското правителство е имало намѣреніе да уталожи панславистическото кипѣніе на духоветѣ и да каже на народытѣ си че благоволи панстинѫ къмъ христіанытѣ на Истокъ, но че отъ положеніето си, въ което са намѣрва, освѣнъ туй благоволеніе нищо друго не може да имъ даде.

Знайно е че Россія е много по долу и отъ Германіѭ и отъ Австріѭ относително до военнытѣ приготовленія, а освѣнъ това принуждава са и тя да прѣдпазва наравно съ Францѫ земитѣ си отъ Германіѭ. Тъй що Россія не е приготвена за намѣсванье, а отъ другѫ страниѫ ако и да бѣше приготвена, Англія щѣше да излѣзе на срѣщѫ ѝ, защото има интересы на Истокъ. Австрія е толкозъ занята съ вѫтрѣшнитѣ си работы, що нѣма врѣме да са намѣси въ чужды работы, а Германія обеви вече прѣзъ официалныйтъ си органъ че не ще да са намѣсва въ источныйтъ въпросъ. Много-много тритѣ сѣверны дьржавы ще са ограничаватъ въ просты съвѣты къмъ нашето правителство за реформы; но понеже туй поведеніе може да са сматря до нейдѣ като едно морално намѣсваніе, добрѣ бы было да прѣстанеше то; и нѣма резонъ за сѫществуванье, защото нашето правителство отдавна е влѣзло въ пѫтьтъ на реформытѣ.»

Таквызъ сѫ горѣ долу размышленіята и на другытѣ турскы вѣстницы, относително до источнытѣ работы.

Высоката Порта и Силытѣ.

Подъ тойзи пасловъ дописникътъ на «Л. Хералдъ» изъ Вѣнѫ отъ 3/15 Ноемвр. пише слѣдующето:

«Новината за аудіенціѭтѫ на генерала Игнатіева при Султана, п... или 5-ый т.. направи твьрдѣ ... впечатлѣніе во всичкѫ Европѫ. ... на е че телеграммътъ на Асе... Хива, който извѣстяваше съобще... който направилъ русскыйтъ по... никъ, не бѣше самъ по себе с... коцелеенъ; но «Политическата ... респонденціѭ» отъ нашийтъ гр... брикоса на часътъ единъ ро... поводъ на това що са е случи... тѫзи аудіенціѭ, който припомня ... деніето на князя Меншикова ... крѫмскѫтѫ войнѫ, и който от... генерала Игнатіева името «Ме... II-ый.» Полуофиціалнитѣ членов... допрѣдѣлени за да успокоѭтъ ... койствіето което са пораждаше ... кытѣ классове, показвахѫ че ... въ министерството на външни... имаше нѣкакво негодованіе, относ... но до независимото дѣйств... русското посолство. Авторит... зи членове поддьржатъ че ... Игнатіевъ е слѣдувалъ сѫщѫтѫ ... тикѫ, коѭто слѣдуватъ и прѣд... телитѣ на Австріѭ и Германіѭ ... чинътъ по който е направилъ ... тълкува отъ неговыйтъ харак... отъ частното негово лично ... на положеніето. Тѣ прилагатъ, ... юзътъ на троицата императора ... козъ твьрдъ, що не може да ... рши отъ «служители твьрдѣ ... стны.» Това бѣше безсумнѣйш... докаченіе за русскыйтъ ... Въ истото почти врѣме «Пест... ндъ», вѣстникъ полуофиціален... ви, че отдаленытѣ на генерал... тіева израженія были отъ част... увеличены, а отъ части изм... и послѣднѭтъ четвьртъкъ, пол... алныйтъ вѣстникъ «Wiener ... post» обнародува едно съобщ... което казваше че, «отъ начал... дипломатическото дѣйствуване ... точныйтъ въпросъ нито русски... сланникъ, нито прѣдставител... Австріѭ и Германіѭ сѫ ... нѣкакѫ постѫпкѫ подъ видъ ... общеніе на Султана и на вел... везырь, който да не е было ... зна съ общытѣ наставленія ... да не е имала удобрѣніето ... жкѫтѫ на другытѣ кабинеты.» ... едно сумнѣніе, т. е. да ли «... post» иска да подтвьрди че ... Игнатіевъ никакъ не е произв... мытѣ които му приписватъ, ... е направилъ това въ името ... сѣверны силы; но туй що изл... полуофиціалнытѣ «съобщенія» ... отъ най напрѣдъ сѫ са без... отъ поведеніето на генерала ... ва и че послѣ, за да не покаж... съюзътъ на троицата императо... ствува, опитали сѫ са да намал... важностьтѫ на работѫтѫ. По...

ПОДЛИСТНИКЪ

ДѢДО СТОЯНЪ

отъ

С. Є. Бобчевъ.

—o—

Една забавена, но не забравена дума КЪМЪ БЪЛГ. ЕКЗАРХЪ.

I.

..... Бѣше лѣтенъ день прѣзъ година 1873. — Слънцето са приближаваше къмъ пладня. Малки облачета са носихѫ по небето. Ный идяхми отъ Царигрѫдъ и пѫтувахми отъ Търново за Елена прѣзъ *горния* беразъ.

Нивята бѣхѫ испълнени отъ множество жетвари и жетварки. Тѣ режихѫ уздренитѣ класове съ такава прилѣжность, която е свойственна само на българина. Пѫтникъ ли мине, конь ли прихърка, коза ли прискрцатъ, тѣ все наведени съ сърповетѣ въ рѫка работятъ и работятъ.

Но ный пѫтувахми съ кола — *ширкетъ* арабасѫ; — а трѣба да ви кажѫ че по тукашнитѣ мѣста пѫтуваньето съ бричка е рѣдкость. Таки, трополеньето на конѣтѣ и дрънканьето на бричката привличаше вниманието комахай на всички жетвари работници и тѣ са поиспрaвяхѫ, и гуждахѫ рѫка на чело за да намалятъ слънчевитѣ зари, които имъ прѣпятствуваха да гледатъ свободно. Тѣ ни изгледваха внимателно. А нашата бричка вьрвѣше и вьрвѣше съ шумъ и трѣсъкъ. Колкото повече са приближавахми до Елена, толкозъ повече ный гледахми да ускоримъ вьрвежа на конѣтѣ. Кой не знае, че магнита на родното мѣсто притежава такава привлѣкателна сила, която е въ обратно отношеніе съ квадрата на разстоянията?

За наша добра честь, положеніето на бричкаджията благоприятствуваше на желанията ни. Другаря ми, М., съ когото пѫтувахми, познаваше твьрдѣ добрѣ практическия законникъ на пѫтуваньето съ ширкетъ. Науката му ни помогнѫ не малко. Ный бѣхми йоще въ Търново, когато той ми каза:

— Честити сѫй, че бричкаджия ни е человѣкъ *редовенъ*.

— Какво ще каже това редовенъ, отвърнѫхъ азъ.

— Бричкаджия ни не прави исключеніе отъ общото правило на ширкетчийския практически законникъ и съ три гроша ный ще бѫдемъ въ Елена три часа по напредъ. — Отъ Търново до Елена сѫ шесть часа, а ный ще си идемъ за три.

Но азъ все не разбирахъ специалното нарѣчіе на моя другарь и му поискахъ да ми даде по-прости обесненія. Той са засмѣ подъ мустакъ и като зе едно весело изражение въ лицето:

— Бѣла рада, бѣла рада! продума той. Бѣла рада ще ни заведе въ Елена по бърже отъ обикновенното.

Тогазъ сдванъ азъ развързахъ мисленно енигма на своя ученъ другарь пѫтникъ и са повъчудихъ на духовитостьта му. На край Търново като изминешъ Марино Поле, има нѣколко бакалски дюгени, дѣто са продава всичко, което човѣкъ пѫтникъ на пѫтъ може да забрави да си земе отъ града. Бричката са спрѣ, М. скочи на земята, при тече са до дюгеня и подиръ малко са завърнѫ, като косяше въ една кѫрпичка три малки хлѣбочета и въ рѫката си едно бардуче.

— А това бардуче? попитахъ азъ.

— Е, какво?

— Защо ти е?

— То не е за тебъ; каза и са подсмихваше. — Азъ са посѣтихъ малко; съ други думи азъ бѣхъ постѫпилъ къмъ рѣшението на новата проблема — бардучето.

Бричката тръгнѫ; задрънколи по винѫги правенния и всѣкога развалянния калдарѫмъ и толкозъ спокойно са влачеше, що подиръ четвертъ отъ часа азъ усѣтихъ да ма заболяватъ коститѣ.

— Ей, достумъ, повика М. къмъ бричкаджия. — Какво ти е името?

— Абдуллахъ, отговори бричкаджия.

— Е, Абдуллахъ ага, малко ракийца ще си сръбнешъ ли? — Абдуллаховото лице зе едно такова смѣсено изражение, което би послужило за продължително изучванье на психолога, и изъ което азъ отличихъ двѣ черти: желание да сръбне и предпазливость. Но види са тяжестьта на първата сила като натегнѫ на капонитѣ, Абдуллахъ проговори:

— Да ѝ опитами лезети; да ли е добра! — Опитваньето на лезетя въ единъ часъ са повтори нѣколко пѫти, додѣто бардучето са испразни. За любопитнитѣ трѣба да забѣлѣжѫ, че обема на бардучето, споредъ новата (метрическа) система, приближаваше половина килограмъ.

Но какъ и да било, а думата ми е че положеніето на бричкаджия ни благоприятствуваше на нашигѣ желания въ пѫтя. Конѣтѣ распалени отъ шибаньето на камшика бѣхѫ вече зели рѣшителни мѣрки за прѝпусканье, а нашитѣ кокалци знаяхѫ, какъ скѫпо са отплащаше за това бързо пѫтуванье.

Между това, М. извика на Абдуллахъ-ага да спрѣ на Йовковци.

— Браво; та кога стигнѫхми до Йовковца? попитахъ.

— И азъ не ти приказвахъ невъзможни работи, отговори М. съ единъ тържествующи тонъ. Бѣла рада е всемогѫща.

II.

Ето ти Йовковци! Това селце или, ако говоримъ по Еленски, тѣзи колиби състоятъ отъ педесеть-шейсеть кѫщици, построени по *българска* архитектура. Нѣкои отъ тѣхъ сѫ покрити съ плочи, други съ керемиди. Повечето сѫ еднокатни, а двукатнитѣ сѫ рѣдкость и знакъ на охолность ако не на богатство. Въ Йовковци има черковница нова и доволно хубава на гледъ. Училище, да ще Господь. Но нека оставимъ историко-географическото описаніе на Йовковци за хора специалисти, а ный нека продължимъ приказката си. Когато стигнѫхми въ Йовковци, по знакъ на М., то бричката са спрѣ предъ една кѫща на пѫтя.

— Дѣдо Стоене, дѣдо Стоене! повика М.

— О, добрѣ ми сте дошли, добрѣ ми сте дошли, млади юнаци; проговори дѣдо Стоянъ, щомъ излѣзе изъ кѫщи презъ маазата и на видя. — Ей, Савовъ сине, сѝ! та ти какво си са промѣнилъ такъвъ та не могѫ дору да та позная. Господь да та поживи, свико! Какво ново носишъ отъ Стамбулъ? Кажи ми, де кажи ми, живо-здраво ли е дѣдо Антимъ? — Хмъ..... той сега като Екзархъ трѣба да ма е забравилъ. Но азъ не го забравямъ.... — Ами ти, даскале, продължаваше дѣдо Стоянъ като са обращаше къмъ М., ти пакъ кѫдѣ са бѣше загубилъ толкозъ време. Но ный ще ми прикажете като слѣзете и си отпочинете въ кѫщи на хладина. — Като говоряше така, дѣдо Стоянъ ни държеше за рѫцѣтѣ. Ный бѣхми все въ бричката и не пресичахми старческитѣ му въсторженни възвания. Когато обаче ни покани да слѣземъ, ный видяхми че трѣба да му отвьрнемъ що годѣ.

— Дѣдо Стоене, каза М., ный бързами сега да си отидемъ въ Елена. Видя-щемъ са отпослѣ и разговаряшемъ са на дълго и на широко. Сега прощавайте и дайте ни малко водица да пинемъ.

— Малко водица, малко студена водица скоро дайте въ чашата, каза дѣдо Стоянъ като са обращаше къмъ дюгеня. На дюгенскитѣ врата са бѣхѫ застоѣли двѣ малки момченца и една момичка. Тѣ бѣхѫ втрѣчили очи въ насъ и искахѫ да ни познаятъ. Момичката са затече по-скоро, грабнѫ една чаша, излѣзе на пѫтя, приближи до кладенеца, който е тамъ на близо, спуснѫ кохата и пъргаво пъргаво я извади та напълни чашата. Тя ни донесе да пиемъ. Българскитѣ момички сѫ сравнѫвани до толкозъ, що не смѣятъ и пѫтника въ очи да погледатъ. Така, дѣвойчето гледаше земята и само, когато ми подаде чашата, хвърли единъ предпрѝчивъ погледъ върху ми. Моето отличително облѣкло бѣше за нея нѣщо непонятно и тя търсяше да разбере какъвъ съмъ.

— Познавашъ ли го; той е сви... вичката, каза дѣдо Стоянъ; видиш... какъвъ са е промѣнилъ; цѣлъ Цар... нинъ. Дѣвойчето хвърли йоще едн... и са затече къмъ дюгеня да занес...

— Е, дѣдо Стоене, да са ... му азъ, като го стиснѫхъ за ...

— Бездруго да са видимъ, ... те съ татя си нѣкой день; хем ... поулозите въ рѣката; хемъ ще са ... дите; хемъ най подиръ и дѣдо ... научи нѣкои новинка изъ Царигра... дѣда Екзарха, о, за дѣда Екзарха ... и да ни питамъ и да ни приказва... добъръ часъ и много здравье носи ...

— Благодарѭ, благодарѭ, ...

— И тебъ много здравье, даскал... много здравье на вашитѣ. А наш... джия, когато М. не бѣше забрави... нови въ неговата ревность да ... исплющя съ камшика. Бърже-бъ... дрънколихѫ ширкетскитѣ кола. ... бѣхми въ корийката на край ко... са вслушахъ въ кавалното свире... овчерче. То свиреше такава една ... то ми припомни слѣдующата овчарс...

«Шиленце, мило банково,
Що тъй ми милно поблъвкв...
Трѣва ли нѣма да пасешъ?
Вода ли нѣма да пиешъ?
Дебела сѣнка за пладня?» —
Шиленце дума Стояну:
«Байнольо, батьо Стоене,
И трѣва имамъ да пасѫ
И вода имамъ да пиѭ
Дебела сѣнка за пладня.
Но спощи, батьо Стоене,
Цѣла кошара обходихъ
А мама азъ не намѣрихъ.
Да ли сте мама продали,
Или пѫкъ сте я заклали?
Кажи ми, байно Стоене.»

А бричката отиваше все по бъ... бърже. Подиръ половина часъ ный ... Елена.

(Сл...

то прусското правителство обяви нѣма да прѣпятствува на «славенскѫ политикѫ» на Россіѭ, графъ Агенора не можѣ да намѣри друго средство за да излѣзе отъ трудното положеніе, освѣнъ да послѣдува пътя, отъ Россіѭ пѫть. Слѣдователно, тази сила е станѫла днесъ главителката на источнѫтѫ политикѫ. Тритѣ сѣверны силы. Германія е тая съюзница въ тойзи въпросъ, Австрія нейна сѫѭтница. Ето резултатъ на приключенія, които началото си отъ обнародуваньето на членѣтъ въ *Официалнытъ руский вѣстникъ.*»

Описки на «Напрѣдъкъ».

—o—

Тулча, 5 Ноемвр. 1875. Г-не уредниче, времето у насъ е толкозъ добро, щото е на разлика отъ пролѣтно врѣме. Подиръ нѣкъ дъждъ който валѣ 5-6 дена непрѣкъснато, врѣмето са оправи и сега земята е ста добра за орань. Но увы! за насъ не е сѫдено да са наслаждаваме на доброто времѣ и да са ползуваме отъ добринытѣ, що ни обѣщава добрата земя. Трепетъ и страхъ владѣе по нашитѣ мѣста, и хората, вмѣсто да гледатъ да си промислятъ помощта за напрѣдъ, едва ли сѫ увѣрени че тѣ ще оцѣлѣятъ. Отъ тука напущаніе на всякѫ полскѫ работѫ, отъ тука неспокойствія, отъ тука общо отчайваніе!

Съ послѣднѣтѫ си допискѫ азъ вкратцѣ описахъ сърдцераздирателнытѣ случки и злодѣйства, които ставатъ по нашитѣ мѣста, и бѣхъ прѣдрасположенъ да вѣрвамъ, че тѣ злодѣйства ще прѣстанѫтъ, като са зетъ потрѣбнытѣ мѣрки за да са накажатъ виновнитѣ злосторницытѣ! но колко съмъ излъганъ! Косата ми настръхва, като помисліѭ на тоя часъ че вмѣсто да ви похваліѭ за какво-годѣ добро у насъ, имамъ и пакъ тѣжкѫ мисіѭ да испълнѭ, имамъ да ви съобщѫ т. е. че злото е далечъ отъ да утихне и прѣстане, то отъ день на день взема по-голѣмъ размѣръ, тъй не знаемъ до гдѣ може да отиде, и ный въ отчаяніе! Тъй, освѣнъ разнытѣ другите пакости и озлобленія, струвани на мирното населеніе, азъ имамъ да ви кажѫ днесъ, вчерѣ въ 7 дни са убихѫ 5-ма и 3-ма ранихѫ отъ злодѣйцы.

Но каква полза отъ тыя и подобны описанія на разнытѣ злодѣйства, убійства и другите толкозъ мѫченичества, които вече, вѣрно, всякому сѫ омръзнѫли и да гы чете и да гы слуша изъ вѣстницытѣ, но които и волскы търпи народътъ ни изъ цѣлото ни отечество, когато отъ вредъ са изгубили надѣжды и всичкы очакванія отъ турското правителство само то да излѣчи болнытѣ ни, само то да продобри състояніето ни, а сами ный нито са помрѣдвамы да направимъ що годѣ и отъ наша страна, да направимъ това що ни позволяватъ държавнитѣ закони, щото и ный да кажемъ че сме си испълнили дѫлжностьтѫ като вѣрни подданицы и царското правителство да узнае безчисленно нашитѣ тѣгнила и да ни избави отъ тѣхъ во-врѣме? Ето защо, г-не уредниче, е напълно са съгласявамъ съ васъ, че не е само чиновницытѣ, голѣми и малки, които сѫ причина на толкозито кражбы и убійства, които и день днешень тѣгли нашійтъ народъ. но много повече сѫ виновати и самитѣ наши прѣдставители при мѣстнытѣ народства, които сѫ избрани отъ народа да го защищаватъ ужъ дѣто трѣбва и както трѣбва; виновати сѫ именно нашитѣ членове въ Идаре-меджлислери, членоветѣ отъ епархіалнытѣ съвѣты, и членоветѣ отъ нахіе-меджлиси съ мухтаритѣ заедно.

Поканата, коѭтъ прави единъ българинъ отъ вашійтъ не малко заслужившъ органъ е по потрѣбна, споредъ насъ, и наврѣмна, понеже и самото ц. правителство изрази желаніе да са изнамѣри срѣдство, чрезъ което да може то да узнава прямо и непосредственно отъ народи неговытѣ болкы, щото да може и наврѣме да имъ принеси потрѣбнытѣ лѣкъ, а туй средство е испращаніето депутаты отъ всичкытѣ страны на нашето общо и милно отечество въ самѫтѫ столицѫ на държавѫтѫ. Таквизъ депутати отколѣ трѣбваше да са испроводятъ, и най вече въ днешнитѣ обстоятелства, безъ което отчаяніето за поправленіе на злото е готово, а то само тика хората да търсятъ облегченіе въ крывыя и нежданъ отъ нашійтъ народъ пѫть.

Но додѣто нашитѣ народни прѣдставители се разсмѣятъ за това, додѣто т. е. тѣ са съгласѭтъ да испратятъ въ столицѫтѫ прѣдставители за да изложѫтъ жалбытѣ на народътъ при самото подножіе на прѣстолътъ на августѣйшій ни царь и баща, което безъ сумнѣніе вый и прѣди мене ще научите, ако не сте научили до сега че вече таквозъ нѣщо са говори по вънъ, азъ за да свършѫ ще ви кажѫ че тука са шепне да са направи едно прошеніе тыя дни, съ което да са помоли Ц. Правителство да позволи на нашій народъ да са пріеме языкътъ му за официаленъ, безъ което никакви реформы не ще могатъ да бѫдѫтъ приложимы при всичкѫ добрѫ волѭ на Н. В. Султана и на невинытѣ просвѣтены министры.

—

Търново, 30 8/врія 1875.

Г-не редакторе!

Запрѣщанія започнѫли бѣхѫ и тука съ всичкитѣ имъ обикновени строгости, както преслѣдуванія върху мними подозрителни лица, въ слѣдствіе на което тукашното населеніе беше настръхнало и развълнувано като въ предвечерието на налѣжаща бѣда. Но, слава Богу, да речемъ, слава на върховната държавна власть отъ столицата, днитѣ на искушеніето преминоѫхѫ, съ тѣхъ наедно и паническій страхъ отъ сърдцата ни. Сичкитѣ тука запрени Българи, отъ като стояхѫ по нѣколко дни въ затвора на катилитѣ, ся освободихѫ, и повечето отъ испратенитѣ въ Еска-Заара ся завърнахѫ тъй же освободени, като ся доказа, разумѣва ся, неосновностьта на обвиненіята върху тѣхъ, съ туй наедно и невинностьта на българското тука население въ бунтовически намѣренія и покушенія, каквито смѣтахѫ да му прикачатъ на врата.

Тѣзи обаче, не до толкова оправдани, запрѣщанія направихѫ щото нашитѣ сѫжители, Турцитѣ, да зематъ срѣщу туй невинно и мирно население единъ видъ серіозно отмъстителенъ. Не е думата за съгражданитѣ ни Турци; тѣ нито сега излѣзохѫ отъ благоразумностьта си, съ която ся отличяватъ още отъ ветхо врѣме, и това имъ прави честь. Но думата е за въ селата, и то, дѣто населеніето е повечето Турци. Тамъ си позволихѫ тѣ нѣкакви безчинства, които показахѫ мѫстителното настроеніе на духа имъ върху мирнитѣ Българи, тѣхни съсѣди. На прим. въ Каджіой въ средъ селото бихѫ до убиванье единого Българина отъ сѫщото село безъ никаква вина. Битыя, казватъ, не ще да живѣе. Тамъ са е случило едно забтіе отъ града ни и искало да отърве клетника отъ рѫцѣтѣ имъ, но не могло. То обаче готово было, казуватъ, да засвидѣтелствува това престѫпленіе предъ тукашното управленіе, дѣто сега ся разслѣдва работата. Престѫпницитѣ сѫ въ рѫцѣтѣ на правосѫдіето, и нѣма съмнѣніе че ще ся накажѫтъ, както ще ся накажѫтъ и сичкитѣ други злотворства.

Тѣзи обстоятелства ни дадохѫ причина на слѣдующето размишленіе: Никога, до колкото ній помнимъ, злосторницитѣ тука не сѫ избѣгвали наказанието си; правосѫдіето е было за да испълни дѫлжностьта си: убійцитѣ е на смьрть предавало и сяко друго злотворство строго е наказвало; но и пакъ тѣзи лошавини не сѫ ся прекратили и не ся прекратяватъ. Значи, не сѫ наказанія, които могатъ да исцѣрѭтъ злото, не сѫ наказанія които ще накаратъ сѫжителитѣ ни да промѣнѭтъ мнѣніе и поведеніе спрямо насъ християнското население. Цѣрътъ на злото трѣба да ся търси другадѣ, и дѣйствително той ся намира другадѣ. Той ся намира въ бѫдѫщитѣ велики преобразованія, които царското правителство тъкми да направи въ държавата и които ще да турятъ въ единъ уровень сичкитѣ подданници.

Старата система дава право на Турчина да мысли и да гледа на себе си за нѣщо по-горнье отъ Българина и като отъ провидѣнието опредѣленъ да са располага съ него, а до когато тя не ся измѣни, до когато не ся турятъ и двѣтѣ страни на еднакво подданическо задлъженіе, тишината, спокойствіето и благоденствіето на населенія сякога ще да бѫдѫтъ компрометирани, и наказателнія законникъ ще е безсиленъ за да прекрати злодѣйствія. Нѣщо повече, тукашното населеніето е на мнѣніе да са съчини едно прошеніе до ц. правителство, съ което да са помоли да пріеме по нашитѣ мѣста българскій языкъ за официаленъ, тъй що, незнающитѣ турскыйтъ да могатъ да изказватъ свободно мысльтѫ си въ случай на сѫдбѫ. Колко главоболія има да избѣгне и правителството и населеніето, ако са приспособеше тъзи мѣрка! но за това другы пѫть.

Тѣзи сѫ, г. редакторе, за сега размишленія, които ни възбудихѫ послѣднитѣ приключенія, и като печатътъ въ столицата ся стреми за да принесе сякой добъръ съвѣтователенъ преглѣдъ за подобрѣнието на подданицитѣ, а съ туй наедно и на държавата, смѣйми да ви помолимъ да имъ дадете мѣсто въ стълповетѣ на достоуважаемый ви вѣстникъ.

—

Одринъ, 6 Ноемвр. 1875. — Господине Редакторе на в. «Напрѣдъкъ». — Пакъ бързамъ да ви съобщѫ нѣкои отъ случившытѣ са тукъ и по околностьта новины и впечатлѣнието което произведе журналистиката напослѣдъкъ между всичкытѣ тукъ населенія; а най вече между Българското.

Послѣдствіе на приключенія изъ Българско, нашытѣ тукъ грькомани са хвалятъ до Бога, че сѫ вѣрни на царското правителство и че нѣмало по любими на Н. И. Величество, освѣнъ тѣхъ; тый си позволяватъ еще да правѣтъ не по малкы огорченія на българскытѣ села и отъ Турцытѣ, като проповѣдватъ всякога и на всякс мѣсто: че всѣкый който е Българинъ и принознава Екзархията ще бѫде убѣсенъ, заклянъ, изгоренъ, затворенъ, мѫченъ и др. т. съ исключеніе на оныя които познаватъ Патріаршията и владицытѣ ѝ. — А да ли сполучватъ да извлекѫтъ полза отъ струванытѣ имъ фенерскы глупости — тѣхнытѣ господари, особно въ тѣзи подозрителны за Българытѣ врѣмена, ще кажѫ по долу.

Прѣди двѣ недѣли са прьсна слухъ между съотечественницытѣ ни, че въселата Амбарлія, Арапліи и Кѫзѫлъ-Индже по заплашванія на грьцытѣ (испратены напослѣдъкъ само съ тая мисія), ще коліѭтъ Българитѣ и за избавванието на нѣкои села Патріаршията е готова да гы покровителствува; ако бы че са отрекѫтъ отъ нашето дух. начальство — Екзархията, — то рѣченытѣ села са принуждаватъ най сетнѣ да гы послушатъ като са поклонили на грьцкыйтъ владыка прѣдводимы отъ селскытѣ свещеницы. Но до като да са убѣдѫтъ тѣзи села чисто българскы и привързаны отъ 5—7 год. на общината ни, да принознаѭтъ Фенерскыйтъ Старецъ, то не малки трудове е трѣбало да положѭтъ апостолытѣ на послѣднійтъ!... Оплакванія на горкытѣ селены смайватъ человѣка. «Отъ една страна, казватъ селенытѣ, глобѭтъ ны и ни заплашватъ Турцытѣ, а отъ друга, още повече теглимъ и отъ грьцкыя Владыка! Неговытѣ хора напослѣдъкъ сѫ станали по сарѫ и отъ царскытѣ забтіи. Тѣ ны плашѭтъ, думатъ селенытѣ, че царьтъ далъ *изинъ* на грьцкыя Патрикъ да прави каквото ще съ Българытѣ и че яко не го слушѭтъ и не му заплащатъ владичина да гы наказва разновидно. Най сѣтнѣ и ный не знаемъ къмъ кого да са обърнемъ за помощь. Ще дойде забтіе, ще на углоби и ще го хранимъ както му са иска; ще дойде мюлтезиминъ да сбира царевото, ще го хранутимъ като свиня и пакъ ный лоши; ще дойде владишкыя бирникъ и нему трѣба да дадемъ; ами ный които смы останали безъ риза на гърба и безъ храна за да прѣхранимъ челядьта си, отъ гдѣ да вземемъ, гдѣ да просимъ? Освѣнъ това, какви сѫ тѣзи царски законы, когато самытѣ народни глави не гы почитатъ и пазѭтъ. Съ какво право да плащамы два данъка? Нѣколко години бѣхмы са отървали отъ грьцкытѣ владикови бирници, но тая година не малкы пакости и глобы ни причиняватъ и тѣ.»

Менѣ ми са струва че е праведно оплакванието на горкытѣ селены. Но ще кажете, г-не Редакторе, да не бѫдѫтъ такыва — да гы не глобѭтъ. Добрѣ. Но знаете ли че владыковитѣ хора тая година, а особно сега, са относѭтъ по околностьта по такъвъ начинъ, гдѣто селенытѣ заплашени не могатъ освѣнъ да имъ платѭтъ каквото искатъ и да ся отъвратъ. А ако ли отъ нѣкои села ся противѭтъ, то тѣжко на тѣхъ. Оклеветены за нѣщо отъ владыката, или ако имъ са случи нѣкоя селска работа и са отнесѫтъ до правителството, то тогызъ тѣжко имъ....

Съвѣтницытѣ и членоветѣ на грьцката община сами сѫ тръгнали по селата да плашѭтъ народътъ и да го глобѭтъ.

Не прѣди много, и въ градътъ ни грьцкыйтъ владика кроилъ нѣщо, за което слѣдствіето не видѣ. Той подбудилъ нѣкои отъ грькоманытѣ въ махлата «Сарѫкъ Мегданъ» — чисто Българска — да пусналъ слухъ че притежателътъ на Българскый метохъ, въ сѫщата махла, на име Партеній, щѣлъ да запали царската барутхана и тайно, ако е възможно, да са съгласѭтъ съ Турцытѣ отъ неѭ махла за погубваньето му. Това като чува Отецъ Партеній прѣдизвести на общината, а съврѣменно и на нѣкои отъ правителственнытѣ голѣмцы че грьцытѣ са готвѭтъ да му причинѭтъ нѣкоя пакость, понеже е завѣщалъ метохътъ си на Екзархията и не принознала грьцкыйтъ владыка.

Убійството е щѣло да стане, само че мухтарина отъ махлата са допыталъ изново до потрѣбното мѣсто и му са казало че *хаватата са измѣнили* — трѣбаше 4 дни по напрѣдъ. Тогава са развали стореното съгласіе отъ по напрѣдъ. . . .

Освѣнъ тыя, нека споменѫ нѣщо и за друго. — Отъ двѣ години насамъ правителственото търси едного хайдутина на име «Сакалъ-Еминъ» и още не може да го улови. Прѣди двѣ седмицы, той убилъ едно забтіе, което го дирило. Този разбойникъ открадва отъ Кара-Амза, село отстояще 8 часа отъ Одринъ, сынътъ на Дѣда Стойка и слѣдъ като го влачилъ 24 дни съ себе си, изложенъ постоянно на разны мѫкы, най сѣтнѣ извѣстява на бащата, че или да му прати 50 л. тур., или ще погуби сынътъ му. Дѣдо Стойко отъ мылость къмъ сына си за да го избави отъ мѫкытѣ на Сакалъ-Еминъ, праща му 30 л тур. защото нѣмалъ повече. Но Сакалъ-Еминъ пакъ извѣстява че трѣба да са допълни числото 50; ако ли не на по голѣмы мѫкы ще изложи сына му. Чувамъ тыя дни, Дѣдо Стайковото момче сполучило да избѣгне изъ рѫцѣтѣ на Еминя. Проплакали сѫ толкова бѣдны хорица отъ този кръвникъ; правителството или по дѣятелно не го дири или пъкъ казватъ нѣкои, забтіетата са подкупували. Было едното или другото, потрѣбно е да са избави населеніето отъ този немылостивъ гостъ; защото причинява ежедневно пакости на толкозъ бѣдны хорица!

Прѣди два мѣсеца и повече са случи не малко злощастіе на една българска фамилія въ Баба Ескы, злощастіе, отъ което са познава каквы пазители сѫществуватъ по областитѣ за спокойствіето на царскытѣ подданны. Каймакаминътъ отъ Баба-Ескы е былъ прокопсаника недный за озлочестяваньето на тазъ българска бѣдна но честна фамилія. Тази фамилія, прѣнесена изъ Копривщица, имала една доста красна дѣвойка; каймакаминътъ въ піянство си напада една вечерь (прѣзъ нощь) кѫщата ѝ, като водялъ слѣдъ слѣдъ себе си 4—5 забтіета, и безъ повече той напада безмилостно на бащата и на негова братовъ сынъ като гы бійва до умиранье и гы прѣдава на забтіетата за дотъкмиванье. Послѣ хваща майката, която като стискала дьщеря си и выкала за помощь,— не можилъ освѣнъ да іѭ повѣче за косата като тварь бездушна, до като най сѣтнѣ спомогнѫли забтіетата да отьрватъ и нея и дьщеря ѝ отъ піянската и распалена страсть на каймакамъ бейтъ си. . .

Сцената е была доста жалостна, но азъ споменувамъ на кратко само по потрѣбното. Слѣдъ това майката дохожла въ Одринъ да са оплачи на потрѣбното мѣсто отъ безчеловѣчието на Баба-Ескійскія каймакаминъ и да иска удовлетвореніе споредъ царскытѣ закони. Но да ли намѣри тя и въ Вилаетското главно управленіе желаемото правосѫдіе? Отговаряме, не; защото слѣдъ като са скыта горката българка отъ бей до бей, отъ ефенди до ефенди, отъ ага до ага, не направи освѣнъ да похарчи колкото парцы за препытаніе сѫ имали — ужь дь си запази нуждата за прѣзъ животя честь. Тѣжко, казва една пословица: «врана на врана око не вади» па си е право казато.

Каймакамъ бей са располага въ Баба Ескы като всемогѫщь и гони още повече тази българска фамилія по разны начины. Слѣдъ това майката са принуждава да са оплачи и втори и трети пѫть на бившій Валія Хуршидъ паша, но тя биде исхокана и това за това. Дь прочее, може да дири защита человѣкъ когато ти са не намира тамъ гдѣто е законно да іѭ има? (!)

—

Харманли, 7 Ноемвр. 1875. — Г-не Редакторе на в. «Напрѣдъкъ». — Въ прѣднето си писмо до Васъ бѣхъ Ви казалъ, че отъ врѣмя, на врѣмя ще ви давамъ свѣдѣнія за работитѣ, които ся извръшватъ отъ хора, които непознаватъ дѫлжностытѣ си, и тѫпчатъ правата, съ които ся наслаждаватъ вѣрнитѣ царски раи; защото нѣма кой да гы защищава отъ тыя, които сѫ поставени да пазятъ и защищаватъ царската рая. Думата ми е да ви разкажѫ, какво ся случи въ селото ни въ продъженіе на 4—5 деня, додѣ имахмы паширъ — Кара-аба. — Гюмрукчията въ селото ни, Сюлейманъ ефенди, който не е способенъ нито телци да пасе, занимава една служба която не е никакъ за него; защото освѣнъ да глоби и обира хората, друго не знае. На кръчмарети ны не даде дозволеніе да продаватъ ново вино по паширя; защото му не дали по едно бѣло меджидіе. Отъ мнозина хора взима по двѣ бѣли меджидіета джеза; защото намѣрилъ въ дюкянете имъ ново вино. — Не знаемъ да ли така прѣдписва новыя законъ за данъка на виното, или само за наше село, кога слушамы, че въ М.-Паша и по казата свободно продавали. Отъ Станимака докара единъ человѣкъ ново вино въ селото ни, та го не продаде, а на нашенцитѣ дозволеніе да пѣма. — Чудна работа!.. Да заплащатъ за рухсаліе толкова гроша, че да неможитъ да продаватъ!?

Мюлязимина и забтіетата направихѫ и тѣ страшенъ сѫгуниджулукъ по паширя: на человѣци, отъ година врѣмя живѣѭщи въ селото ни, изехѫ по едно бѣло меджидіе *джеза*, защото тескеретата имъ не были подновени. А пакъ отъ възкашни, които бѣхѫ дошли за паширя, и то дѣца по на 12—13 години, защото нѣматъ тескерета, *джеза* по 5—10 гроша. Това което правихѫ своеволно забтіетата, не знамъ да ли бѣ въ извѣстіе на мюлязимина имъ; защото азъ добрѣ познавамъ тоя чиновникъ, съ когото съмъ ималъ случай да ся разговоря нѣколко пѫти, и отъ разговора му заключавахъ си да бѫде справедливъ; въ съмъ былъ излъганъ, защото и той зималъ рушветъ както ми увѣряваше едно отъ прьвитѣ лица въ селото ни. Прѣзъ паширя въ миналата сѫбота часътъ около 1 ½ вечерьта, единъ отъ селскытѣ ны бакале като си отхождалъ отъ дюкяна на кѫщата, напада са отъ двама въоружени въ срѣдъ селото и близо до кѫщата му, съ цѣль да му отнемѫтъ кесіѭта съ паритѣ, които былъ зелъ тоя денъ отъ «алъш-веришъ», нъ неможли да сполучатъ, защото „нападнатый бакалинъ надалъ съ необикновена сила викъ, нападателитѣ го оставили, като го дарили съ нѣколко ножа по гръба, безъ да има нѣщо посѣчено. А мюлязимина и подчиненытѣ му въ това врѣмя дѣ сѫ были, кога нарочно сѫ пратени въ селото ни да пазятъ редъ и тишина?! Разумѣва ся, споредъ както ми казахѫ, че въ това врѣме тѣ были още на *ранк-кефи*. Ако ся оплаче нѣкой, то той ще бѫде обсипанъ съ какви не прилагателны, които перото ми не може да опише. Г-не Редакторе, причина на новоописанытѣ скандали е, забтійското тѣло. Вѣнѭща нужда е да са направи отъ страна на правителството едно прѣобразованіе врьхъ администраціята на забтіетата, чтото и тая рана да ся исцѣли веднѫжъ за всякога. Слушаме да ся говори такъво нѣщо, въ не трѣбва отлаганіе врѣме, защото селянитѣ най много тегнѫтъ отъ забтіетата.

Обиритѣ изъ въвъ селото ни слѣдватъ; защото нѣма кой да ги спрѣ. Съсѣдитѣ ни Турци и Юруци, които посѣтихѫ паширя, бѣхѫ безъ оружія, съ исключеніе на единъ двама, на които забѣлѣжка ся направи отъ дѣто трѣбва, та и тѣ гы свалихѫ.

Види ся че правителството е зело строгы мѣрки врьху послѣднытѣ случки, нъ тѣ до насъ още не сѫ пристигнѫли; защото събратіята ни Турцы още не сѫ прѣстанѫли отъ да наричатъ всякого Българина съ думата «комеца.» Желателно е щото царското правителство да обърне и къмъ насъ милостивъ погледъ и да ны избавеше отъ своеволіята на неразбраны мюлтезимы и грубы забтіета.

П. П. — Двѣтѣ лица, които отидохѫ въ Загора, оплномощени отъ селото ни за да земѫтъ свѣдѣнія отъ ц. комісія по кой начинъ може ся отвори правителственъ конакъ въ селото ни, завьрнахѫ ся. Отговоръ имъ ся дало, че за сега такъво нѣщо не може да ни отстѫпи правителството ради побъркаными му финансовы дѣла.

—

Сѣрезъ, 31 Октомвр. 1875.

Г-не редакторе!

Сега нека ви кажѫ и това, което вѣрни и Демиръ-Хисарскыя каймакаминъ съ Българетѣ отъ тѣзи каза. Той не ся задоволи съ пьрвыты си подвигы надъ селянытѣ отъ селата Крушево и Кърчево, но още повече развива дѣятелность да излива най немилостиво гнѣвътъ си върху злощастныты българскы населенія отъ тѣзи двѣ села и другы, и да упражнява наслѣдственно волята си надъ поповетѣ отъ тѣхъ. Този чиновникъ, ако заслужава титлата чиновникъ, не ся задоволи съ извѣршенытѣ си до сега, за които прѣдварително бѣхъ ви явилъ, но отъ ново ся е заклѣлъ да прѣслѣдва Българетѣ даже и на смьртный имъ часъ и слѣдъ него, като гы остави лишены и отъ погребателнытѣ имъ обряды съ запрѣщанието на свѣщеницитѣ когато тѣ трѣба да ся намѣрятъ на погребенѣто. Извѣстенъ каймакамъ бей че въ селата Кърчево и Крушево минѫлата недѣля ся готвели да станѫтъ около 15 българскы сватбы, провожда суварій и въ двѣтѣ села да докарѫтъ вѣрзаны поповетѣ имъ. Суваріиты отишли и хванѫли отъ църквытѣ поповетѣ да гы карѫтъ за Демиръ-Хисаръ вѣрзаны, нѣщо което ся видѣло низко за тѣзи попове, които поискали да ся противятъ на вѣрзваніето; но знаете ли какво си исправили клѣтыты? Прѣдставѣте си единъ человѣкъ мушкавъ, удрянъ безъ милость съ дивчицитѣ на пушкытѣ отъ едны человѣци гладны да біятъ християны, особно свѣщеници, и това е доста да вы направи да повѣрвате какво сѫ исправили клѣтыты попове, които, откарѫны въ Демиръ Хисаръ, ся и затварятъ безъ да гы пытатъ или да имъ кажѫтъ кабахатя. Около десятина души отъ тѣзи двѣ села дойдохѫ минѫлый вторникъ и подадохѫ жалба на тукашныйтъ (Сѣрскый) хюкюматъ, но слѣдствіе на което издаде ся емирнаме до каймакамина. Приносителитѣ на емирнамето ся хвѣрлятъ въ затворъ, а поповетѣ ся отпуствали да си отидѫтъ на селата, като имъ казали че гы докарали да чуятъ фермана на новыя Меджичкый владыка, когото щѣли да четатъ въ хюкюматскыя конакъ (?). И наистинѫ поповетѣ имали честьтѫ да го слушѫтъ отъ затвора. Поповетѣ си отивятъ въ селото и вѣнчаватъ нѣколко сватбы съ българскы вулы. Извѣстенъ за това, каймакамина праща пакъ суварій, и докарва повторно поповетѣ и гы затваря пакъ, защото дръзнали да вѣнчаватъ съ българскы вулы, а не отъ владыката грьцкый. Другы селены дойдохѫ и подадохѫ вторѫ жалбѫ, въ сѫщото врѣмя быхѫ и телеграфъ до Пет. В. Великыя Везиръ се за тѫзи работѫ. Емирнаме излѣзе и ся завесе на каймакамина, и когато ный очаквахмы слѣдствіята отъ емирнамето, пристигнахѫ отъ Долній Порой (отъ сѫщѫтѫ казѫ) другы человѣци, за да ся оплачатъ на мютесарифина пакъ отъ сѫщый каймакаминъ за дѣто минѫлата недѣля за задушници, и на другыя день за вѣнчаваніе быю нуждно да ся намѣри попътъ, каймакамъ бей праща суварія и го докарва въ Демиръ-Хисаръ и го затвори въ затворъ, дѣто го дръжалъ 6 дена; забѣлѣжете че въ това врѣмя на отсѫтствіето на попа, освѣнъ дѣто задушницыты останали невъвршены и сватбыты не вѣнчаны, но случили ся и три смьрти, мьртвецыты на които ся заковѫтъ безъ да е имало попъ да гы опѣе. Слѣдъ 6 тѣхъ дена попа ся пустналъ, но му ся заповѣдало отъ сега нататъкъ да принознава грьцкый владыка и отъ него да зима вулы за вѣнчаваніе, а да забрани бунтовническата, тъй нарѣчена отъ каймакамъ бея, Екзархыя. Попътъ не послушва каймакамина и вѣнчава пакъ съ българска вула, но щомъ научилъ каймакамина това, докарва го и пакъ го затваря. Пристигналыты тука человѣци за тази работа и тѣ днесъ бихѫ на П. В. Великыя Везиръ телеграфъ и утрѣ готватъ арзухалъ за мютесарифина. Има още и другы да ви пишѫ касателно до нечеловѣчныты и противны на царскыты законы постѫпки на този каймакаминъ, но и да ви гы описвамъ коя полза, когато гласътъ ни не може да достигне дѣто трѣба?

—

Възстаніето въ Херцеговина.

—

Вѣнскыйтъ вѣстникъ «Дунавъ» между другото казва:

Непосредственото умиротвореніе на Херцеговина не бы было достатъчно да прѣдвари належащыйтъ гладъ. Нужда е тоже щото отоманското правителство да даде на жителитѣ потрѣбнытѣ нѣща за построеніето изново на селата имъ и да гы храни прѣзъ зимѫтѫ. Далмація, която отъ части ся доставяше месото отъ ближнѭтѫ область, много ще страда сега и даже ако е истина, както увѣряватъ че епизоотіята са появила у животытѣ, които херцеговинскытѣ бѣжанцы прѣнесли съ себе си. Развалины, гладове, клавія, таквозъ ще бѫде главного слѣдствіе отъ тѫзи войнѫ, а страшно е да не бѫде и единственото.

Всичкытѣ почти жители сѫ рѣшили да са прѣселятъ. Въ Черна Гора сѫ прибѣгнѫли до сега 30,000 души, другы най малко толкозъ въ Кроаціѭ и до 100,000 въ Далмаціѭ, а защото прѣселеніето слѣдува да расте непрѣстанно, — и най вече като приближава зимата — ако жителитѣ на Херцеговина са прѣдположѫтъ 210,000 души, половината отъ тѣхъ наскоро ще напустнѫтъ мѣстото. Злощастныты домочадія, които тъй напущатъ огнищата си, пристигватъ повечето лишены отъ всичко въ съсѣднытѣ страны, дѣто началствата са принуждаватъ да имъ доставятъ храна и жилища, за което са изискватъ голѣмы разноскы. Споредъ извѣстіята въ Вѣна и Пещѫ, австро-унгарското правителство иждивява всякой день за босненскытѣ и херцеговинскы бѣжанцы по десеть хыляди фіорины, а туй количество расте отъ день на день.

Увѣряватъ че мнозина отъ прибѣгнѫлытѣ въ Черна Гора сѫ напустнѫли Херцеговина съ мысль да са не вѣрнѫтъ вече въ неѭ и съ намѣреніе да са установѭтъ въ гостолюбивѫтѫ страна, малочисленнитѣ жители на которѭто значително ще са увеличѫтъ тъй. Тъй що, черногорскыйтъ князь не ще са озарари отъ това, толкозъ повече че новитѣ негови подданицы имѫтъ съ другытѣ Чер-

погорцы истыйтъ языкъ, истатъ религіи и истытѣ нравы. Не е тъй обаче и за Австріи, която нѣма никакъ расположеніе да земе на себе си товарътъ на славенскы племена, които сѫ много по-долни въ образованіето отъ нейнытѣ, и които имѧтъ съвсѣмъ другы характеръ.

А отъ единъ дописъкъ на «Таимсъ» изъ Рагузѧ отъ 7 Ноемвр. извличамы слѣдующето:

Великыйтъ походъ, който имаше намѣреніе да нападне на възстаницытѣ, пристигнѧ слѣдъ единъ седмицѧ ходъ въ Требиня, а възстаницытѣ много по напрѣдъ бѣхѫ са събрали за да посрѣщнѧтъ Турцытѣ, и отъ като чакахѫ два дни вернѧхѫ са въ Суторино за да пріемѧтъ седмь-стотинъ пушки които са пълнятъ изъ отзадъ и които сѫ испратены за тѣхъ.

Ако императорскытѣ войскы нападнѧтъ на Билекъ и са отблъснѧтъ, опасно е да са не нападнѧтъ въ оттеглеваньето си отъ възстаницытѣ, които са намѣрватъ къмъ Зубци и които сѫ доста многобройни, щото могѧтъ да испратятъ отъ всякѫдѣ по 600-900 души. Послѣ, възстаницытѣ подъ управленіето на Сосика, които отблъснѧхѫ въ послѣдне врѣме едно опытваніе за снабдяванье съ хранѫ на Никшикъ и които не сѫ много на далечь, могѧтъ да пристигнѧтъ на бойното поле, въ разстояніе на нѣколко часове, и ако стане голѣма битва, трѣбва да са прѣсмѣтнѧтъ и тѣзи 2,000 души.

Числото на възстаницытѣ е сега слѣдующето: 2,000 души подъ управленіето на Сосика; 2,500 подъ Любобратича и Пека; на дѫлжь по далматинскытѣ граници между Клекъ и Ливно четыри тѣла, двѣтѣ отъ които сѫ добрѣ обрѫжены и организувани, всяко едно отъ по 300 души; 200 Поповци които ще са съединѧтъ съ Любратича, мѫжье юнаци; а колко има оттатъкъ Никшикъ, не знаѩ.

—

Бѣше са извѣстило по телеграфа че една комисія отъ възстаницытѣ въ Херцеговинѧ ще отиде въ Вѣнѧ, Берлинъ и Петерсбургъ, за да изложи на тыя три Кабинета желанія-та на възстаницытѣ. Тѣзи желанія, споредъ *Общѫтѫ Австрійскѫ Кореспонденціи*, състоѧтъ отъ тыя четыри искания:

1. Възстаницытѣ извѣстяватъ еще единъ пѫть че не могѧтъ вече да живѣятъ подъ отоманскѫтѫ Киріархіи.

2. Възстаницытѣ изразяватъ желаніе на силытѣ да са намѣсятъ щото, догдѣто стане окончателна спогодба, една кои да е казаа въ Херцеговинѧ да са прогласи неутрална, и възстаницытѣ да могатъ да оставятъ тамъ на сигурно мѣсто домочадіята си.

3. Възстаницытѣ ще поискатъ отъ силытѣ да благоизволятъ въ крайнѫ нуждѫ да заземѧтъ по-главнытѣ мѣста на Херцеговинѧ, и да земѧтъ на себе си управленіето ѝ, догдѣто конечно са нареди высшыйтъ въпросъ.

4. Възстаницытѣ изразяватъ най горѣщо желаніе щото силытѣ да направятъ Херцеговинѧ и Боснѧ *държава, подвластна на единъ християнскы владѣтель.*

Ако са не лѫжемъ, прилага «Тюркы», като извѣстява горнитѣ, тръгванието на тѣзи комисіи са опроверга, а таквызъ искания безсумнѣніе быхѫ са отвѣрлили отъ силытѣ, които напротивъ единственно желаніе имѧтъ да отбѣгнѧтъ всичко което може да прѣдизвика новы запитания.

По-новы извѣстія отъ Херцеговинѧ.

—

Битвата при Моравицѧ.

Высоката Порта пріе отъ Н. В. Реуфъ пата, Валія въ Боснѧ, и отъ Н. В. Хилмъ паша, тѣлоназитель на Н. Вел. Султана, който са намѣрва съ особенѫ мисіи въ Херцеговинѧ, телеграммы отъ градѣтъ Гацко, които даватъ слѣдующытѣ подробности върху серіознытѣ битвы които сѫ станѫли въ послѣдне врѣме въ окрѫжението на Пивѧ, между императорскытѣ войскы и 10,000 възстаницы:

«Генералътъ Шевкетъ паша, като са извѣсти че възстаническы четы са събрали въ околностьтѫ на Пивѧ, тръгнѫ врѣзъ тѣхъ съ своето военно отдѣленіе, което са намѣрваше въ туй отдѣленіе и състоеше отъ десеть табура. Първыйтъ день нашитѣ войскы отидохѫ до Гласовицѧ, дѣто и прѣнощувахѫ. На утрѣто 29 Октомврія (9 Ноемвр.) тръгнѫхѫ пакъ на напрѣдъ, и слѣдъ единъ часъ ходъ тѣ срѣщнѫхѫ непріятельтъ въ едно мѣсто наричано Моравица. Четытѣ, състоящы отъ около 10,000 души, туземцы и чужденцы, бѣхѫ захванѫли позиціи доста силны по планинытѣ и по горыстытѣ и непристѫпны бърда. Шевкетъ паша взе безъ забавѧ прѣдписанытѣ отъ правилата на войнѫтѫ позиціи, и слѣдъ като са извършихѫ отъ нашитѣ войскы потрѣбнытѣ движенія, огньтъ почнѫ по всичкѫтѫ линіи кѫдѣ пладнѣ (часътъ на 7 по турскы). Битвата, която трая повече отъ шесть часа безъ прѣкъсванье, свърши са часътъ кѫдѣ единъ по турскы (слѣдъ залѣзвеньето на слънцето) отъ като са побѣдихѫ възстаницытѣ. Нашитѣ войскы прѣнощувахѫ подъ ясното небе на позиціитѣ които бѣхѫ захванѫли и които бѣхѫ укрѣпили привремено. Прѣзъ нощьтѫ, възстаницытѣ вдигнѫхѫ мъртвытѣ си при свѣтеніето на огневетѣ които запалихѫ въ планинытѣ; забѣлѣжи са тоже че правяхѫ знакове да искатъ помощь. Дѣйствително, на другыйтъ день сутринѫтѫ като бѣхѫ пристигнѫли новы четы, главатарътъ на възстаницытѣ, Пеко Павловичъ, захванѫ разны позиціи по околнытѣ планины, като наблюдаваше чрезъ своитѣ ратницы, раздѣлены на 12 колоны, движенията на нашитѣ войскы. Шевкетъ паша даде, отъ своѩ страна, потрѣбнытѣ заповѣди и слѣдъ малко почнѫ новата битва. Тази втора битва са свърши, както и първата, благодареніе на юначеството на императорскытѣ войскы, отъ като са побѣдихѫ и пакъ възстаницытѣ. Слѣдъ битвѫтѫ Шевкетъ паша тържествува съ топовны гръмежи побѣдатѫ и послѣ вернѫ войскытѣ си въ Гацко.

Тази битва, която трая два дни, е безъ противорѣчіе най важната отъ всичкы които сѫ станѫли отъ началото на възстаніето и до сега. Възстаницытѣ изгубихѫ много свѣтъ, защото са намѣрихѫ на бойното поле 450 мъртвы, освѣнъ оныя които вдигнѫхѫ прѣзъ нощьтѫ. Сравнително съ тѣзи числа загубытѣ на императорскытѣ войскы сѫ незначителны.»

Отъ горнитѣ подробны изложенія, които разказватъ ясно причинытѣ на военнытѣ движенія на императорскѫтѫ войскѫ, излѣзва че послѣдната са е завърнѫла побѣдоносна въ Гацко и че на бойното поле сѫ останѫли 450 възстаницы мъртвы. При всичко това послѣднитѣ европейскѫ вѣстницы, които сѫ до 8/20 Ноемвр., съдържаватъ между другото и нѣкои телеграфическы свѣдѣнія за голѣмѫтѫ тази битвѫ отъ 30/0 Ноемвр. при Моравицѧ въ Херцеговинѧ и стълповетѣ на тѣзи вѣстницы сѫ пълни съ мъртвы турскы войскари. Не ще казвайе, че тѣзи свѣдѣнія сѫ черпены отъ славенскы источници и слѣдователно мѫчно е да са разбере добрѣ дѣйствителныйтъ изходъ на тази битвѫ. Тъй лондонскый «Таимсъ» получава изъ Катаро отъ 1/13 Ноемвр. слѣдующыйтъ телеграммъ:

«Управлявана отъ Селимъ (вм. Шевкетъ) паша войска, състояща отъ 8 табура, пристигнѫ между Гацко и Горанко, дѣто ѩ срѣщнѫ Сокичъ съ 3,000 възстаницы. Турцытѣ са заобиколихѫ и не могѧтъ да отидѧтъ нито напрѣдъ нито назадъ; битвата слѣдува и на възстаницытѣ бързатъ да пристигнѫтъ помощи.»

Вслѣдствіе на туй извѣстіе, побѣдата на възстаницытѣ не е была сумнителна. И дѣйствително на 3/1 Ноем единъ телеграммъ изъ Цетинѧ (источникъ доста мѫтенъ) до «Таимсъ» извѣстява слѣдующето:

«Едно частно изложеніе (отъ кого?) до черногорскый князь казва че една много серіозна битва станѫла между Гацко и Горанко, която са свършила въ голѣмѫ побѣдѫ за възстаницытѣ. Загубытѣ на Турцытѣ възлѣзватъ до 800-1,000 мъртвы, 100 робы, всичкытѣ храны и военны припасы, много пушки и топове (!!).

Види са, казва «Исологосъ», че за да сполучатъ възстаницытѣ таквызъ побѣды, разполагали сѫ толкозъ артилеріи колкото имахѫ Пруссцытѣ въ битвѫтѫ при Вейсембургъ, или че противницытѣ имъ сѫ спѣли. Какъ и да е, а възстаницытѣ испращатъ на другыя день по-дълги изложенія, които Агенціята Хава обнародува въ европейскытѣ вѣстницы. Ето тѣзи изложенія:

«Единъ керванъ съ хранѫ за градоветѣ Горанко и Дихичь, състоящъ отъ деветь турскы табура подъ начаството на Селимъ паша са нападнѫ и са въспрѣ въ срѣдѫ (29 Окт.) отъ възстаницытѣ между Метохытѣ и Горанко. Турцытѣ са укрѣпихѫ въ Моравицѧ на едно безопасно мѣсто. Но отдѣленія възстаницы дойдохѫ и заобиколихѫ Турцытѣ. Битвата станѫ въ петъкъ, които трая до къснѫ вечерѩ, когато Селимъ паша подпомаганъ отъ тъмнинѫтѫ оттегли са въ Метохы или Гацко, като остави арріер-гвардіи отъ 450 души за да осигури оттеглеваньето. Тази арріер-гвардія претърпѣ голѣмы загубы, и бойното поле, припаситѣ и коньетѣ паднѫхѫ въ рѫцѣтѣ на възстаницытѣ. Загубытѣ бѣхѫ и отъ двѣтѣ страны твърдѣ голѣмы.

«Турцытѣ въ битвѫтѫ на Горанско бѣхѫ на брой 5,000 души, а възстаницытѣ 4 000. Главатаритѣ на възстаницытѣ бѣхѫ Сокичъ, Павловичъ, Симоничъ, Баевичъ и Агичъ. Турцытѣ изгубихѫ около 1,000 души (?), а възстаницытѣ само 200, между които и шестима управители на отдѣленія. Възстаницытѣ завладѣхѫ при това, много хранѫ, военны припасы, шатры и 400 пушки (!!).»

«Това истото почти обнародува и австрійската Политическа Корреспонденція.»

РАЗНЫ НОВИНЫ.

—

Тѣзи дни ный быхмы и пакъ викани на Писалището на Печата и канени да гарантирамы за истинностьтѫ на печалнытѣ свѣдѣнія, които ни доставятъ нашитѣ дописницы. По поводъ на това, намъ сѫ правены таквызъ бѣлѣжкы, които не можемъ да не земемъ во вниманіе. При все това дописницытѣ ни трѣбва да продължаватъ да ни пишѫтъ подробно но вѣрно всичкытѣ злоупотребленія по вѣнъ. Това само че, ако по нѣкой пѫть тѣ гы не видятъ обнародуваны въ вѣстника ни, нека не помыслятъ че допискытѣ имъ оставатъ бзцѣлны и ненаучены дѣто трѣбва. Пѫтьтъ ни е отворенъ да гы съобщавамы направо на великыйтъ везырь, отъ дѣто и единственно са очаква тѣхното добро слѣдствіе, и ный не обинуясь правили смы и ще правимъ това, което не е исключителна привилегія на единъ само вѣстникъ, споредъ както поиска минѫлѫтѫ седмицѫ да са похвали той съ цѣль, разумѣва са, спекулативна.

—

«Куріе д'Оріанъ» отъ срѣдѫ казва: «Тыя дни са очаква прочитаньето на единъ императорскы Хатъ, който заповѣдува да са положѫтъ въ дѣйствіе безъ забавѫ проектиранытѣ реформы.»

— Новоопрѣдѣленыйтъ за Пловдивъ мютесарифинъ Азизъ паша минѫлѫтѫ сѫбботѫ замина за новыйтъ си постъ съ желѣзницѫтѫ.

— Минѫлѫтѫ сѫбботѫ русскыйтъ посланникъ Генералъ Игнатіевъ ходилъ въ кѫщѫтѫ на великыйтъ везырь и са разговорилъ на дълго съ Н. Высочество.

— Въ понедѣлникъ прѣзъ нощьтѫ часътъ по четыри и половинѫ слѣдъ полунощь са усѣти въ Цариградъ силно землетрасеніе, безъ да причини нѣкоѩ повредѫ.

— Прѣждебывшийтъ великый везырь и послѣ министръ на военнытѣ дѣла Хюсеинъ Авни паша са опрѣдѣли въ срѣдѫ главенъ управитель на солунскый вилаетъ, вмѣсто Мехмедъ Хамди паша.

— Въ вторникъ вечеръ г. г. посланницытѣ русскый, австрійскый, германскый и италіанскый са събрали на особенно съразмышленіе въ палатътъ на русского посолство. Въ срѣдѫ русскыйтъ посланникъ генералъ Игнатіевъ отишелъ въ кѫщѫтѫ на великыйтъ везырь и са разговарялъ на дълго.

— Мѣстнитѣ турскы вѣстницы казватъ че споредъ единъ по новъ телеграммъ изъ Херцеговинѧ до В. Портѫ, многочисленны Черногорцы са съединили съ възстаницытѣ при границытѣ на Черна Гора, и че отъ день на день са очаква една нова голѣма битва.

— Опърпаныйтъ напослѣдъкъ «День», казватъ, брътвялъ нѣщо за Печатарското Дружество «Промышленіе», въ защитѫ и полза на свойтъ прѣхваленъ патріотъ Карапетровъ. Нѣмамы намѣреніе да отговарямы на такъвъ вѣстникъ, а еще по малко на такъвъ шантавъ языкъ, но за знаніе на членоветѣ отъ Печатарското Дружество ный ще са повърнемъ да поговоримъ за това, като видимъ вече и приближенныйтъ край на подвигытѣ на тойзи патріотъ. Колкото за Дружесвенныте членове, ный смы въ състояніе да имъ кажемъ че сега за сега тѣ трѣбва да бѫдѧтъ спокойни.

Желанията на Българытѣ.

—

Подъ тойзи наслов «Единъ истинскы Българинъ,» както са подписва, е отправилъ до редактора на «Стамбулъ» слѣдующето писмо:

Господине, — Левантъ Хералдъ обнародува въ листътъ си отъ 8/20 т. едно изложеніе, 1) за желанията на Българитѣ, които той означава въ единадесеть члена. Авторътъ на тойзи членъ, който са казва Българинъ, казува че обходилъ Българіи, Тракыи и Македоніи, и тамъ той научилъ нуждытѣ на народътъ.

Слѣдствието на своитѣ забѣлѣжванія прочее излага той въ реченный членъ, обнародуванъ отъ нашійтъ събратъ. Азъ му благодаріи за патріотизмътъ му, но ми е жално едно нѣщо, а то е дѣто съчинителътъ е забравилъ да напише единъ дванадесетый членъ, който бы прѣдложилъ да са введе българскыйтъ языкъ като языкъ официаленъ, заедно съ турскыйтъ языкъ, въ всичкытѣ клонове на администраціитѣ въ сѣдилищата и въ царственитѣ хазни. 2)

Ако вмѣсто да обхожда странытѣ на Българіи българскыйтъ съчинитель бы прочелъ съ вниманіе «Источно Врѣме», на което стеный директоръ, той бы видѣлъ че между желанията на Българытѣ има и това, да видятъ т. е. языкътъ си официално пріетъ въ правителственыйтѣ актове. Осѫществлението на туй желаніе са поиска въ много допискы обнародуваны въ «источно врѣме» и въ нѣколко главны членове.

За да са вернемъ на дванадесетый членъ, който трѣба да са приложи на единадесеттѣхъ желанія на Българытѣ, ный ще кажемъ, че пріемането на тѣзи реформи ще отмахне едно голѣмо число злоупотребленія, които ставатъ вслѣдствіе на непознаваньето на турскыйтъ языкъ; то ще прѣдвари много несноразумѣнія които ставатъ, и най послѣ то бы олесняло приспособеніето на законътъ и на другытѣ проектираны реформы, като ще гы направи лесноразумѣваемы, и слѣдователно по лесно да са пріемѧтъ отъ българскыйтъ народъ. Защото, азъ мысліи, за да може една реформа да постигне цѣльтѫ който си прѣдполага, който е не само да искореніитъ злоупотребленията, но еще да могѧтъ да са прѣдвари, тя трѣбва да бѫде добрѣ проникнѫтѫ, добрѣ разбрана отъ масситѣ на народътъ. Злоупотребленията и притѣсненията, както и справедливытѣ дѣла — ако има такъвъ въ Българіи — са правятъ всякога въ името на законътъ, малко познатъ на управители и управляемы. Мюлтелиминътъ зема отъ земледѣлецътъ едно на шесть, вмѣсто едно на десеть, въ името на законътъ; забтіето кондисва и са храни въ името на законътъ отъ селенытѣ, на които, за всякѫ наградѫ, той гы добрѣ налага съ бой, въ името пакъ на законътъ. Тоже въ името на законътъ мюдиритѣ, каймакамитѣ, мютесарифитѣ и другытѣ чиновници издаватъ своитѣ прѣсѫди, по несправедливы и притѣснителны едны прѣзъ другы. Е, добрѣ, никой отъ тѣзи человѣцы не знае законътъ, при всичко че всичкы говорятъ и дѣйствуватъ въ името на законътъ. Защото, ако го познаватъ, и най вече ако народътъ го познаваше, тѣ не быха правили това що правятъ.

Дѫженъ съмъ да ви кажѫ еще едно нѣщо което подкрѣпя прѣдметътъ ми. Това сѫ ползытѣ които ще извлѣче императорското правителство, като спечели привързаностьтѫ на българскыйтъ народъ чрезъ испълненіето на туй желаніе. Напстинѫ, да са пріемне языкътъ му като официаленъ и на сѫщыйтъ уровень съ турскыйтъ языкъ, ще рече, да са признае неговото качество и неговото сѫществуваніе като народъ.

Освѣнъ тѫзи ползѫ, императорското правителство ще има и онѫзи да прѣсѣче пѫтьтъ на разны пропаганды, които, въспользувани отъ незадоволствието на Българытѣ, работятъ непрѣстанно да му създаватъ затрудненія.

Императорското правителство имѣ добрѫтѫ идеѩ да отдѣли българскѫтѫ Черква отъ грѣцкѫтѫ. Съ освобождението на българскѫтѫ Черква, то можѣ да избѣгне, въ настоящытѣ обстоятелства, много затрудненія. За забѣлѣжване е дѣйствително че, ако българскыйтъ народъ нѣмаше днесъ свое туземно и народно духовенство, дръзостнытѣ прѣдпріятія въ Ески Загра и Шуменъ быхѫ земи по голѣмы размѣри.

Надѣвамъ са че гласътъ ми ще са чуе и че императорското правителство, освѣнъ другытѣ проектираны реформы, ще благоволи да пріеме тѫзи който прѣдлагамъ. Единъ истинскы патріотъ трѣбва да търси интересътъ на правителството исто тъй, както и интересътъ на свойтъ народъ.

Единъ Истинскы Българинъ.

—

— Въ Москва са съставила една комисія отъ госпожи, за да пристоява да са събиратъ помощи за бѣжанцытѣ изъ Боснѧ и Херцеговинѧ. Членове отъ тѫзи комисіи были княгынитѣ Чуватовъ, Христовъ и Саликовъ и другы госпожи отъ аристократиитѣ. За писарь са избралъ извѣстныйтъ за панславизма си г. Поповъ. Комисията са отправила прѣзъ телеграфа до сърбскыйтъ митрополитъ и до русскыйтъ въ Рагузѧ консулъ, да гы пыта отъ каквы нѣща иматъ най много нуждѫ забѣгнѫлитѣ домочадія.

—

— Пишѫтъ изъ Ерзерумъ отъ 23 окт. че въ градътъ Мушъ (въ Арменіи) жителитѣ като не могли вече да търпѧтъ насилствията отъ страна на кюрдоветѣ, рѣшили да прегѫрнѫтъ ислямизмътъ. Арменскыйтъ епископъ отъ Ерзерумъ поискалъ свѣдѣнія за тойзи слухъ по телеграфа, но до него день не былъ пріелъ никакво извѣстіе отъ духовныйтъ въ Мушъ начальникъ.

—

— *Баснѫрета* увѣрява че не сѫществуватъ вече другы възстаницы при границытѣ на Херцеговинѧ, освѣнъ нѣкои вагабонти Черногорцы и малцына туземцы раздражавани отъ тѣхъ. Казва тоже че тишината са възстановила напълно и че въ тѫзи область има доволно число императорскы войскы. Истыйтъ турскый вѣстникъ извѣстява съврѣменно че тыя дни ще са испратятъ шесть табура редовнѫ войскѫ въ театрътъ на смущенията.

Телеграмми.

ЛОНДОНЪ, 7/19 Ноемвр. — «Таимсъ» обнародува единъ телеграммъ изъ Берлинъ отъ вчерашнѫ датѫ, който казва че новыйтъ министръ на външнытѣ дѣла Рашидъ паша, прѣди да тръгне отъ Вѣнѧ обевилъ че приема направенытѣ прѣдложенія за нареждането на Херцеговинскыйтъ въпросъ.

РАГУЗА, 3/12 Ноемвр. — Австрійското правителство съобщи че не може да слѣдува да дава, както до сега, хранѫ на бѣжанцытѣ въ австрійскѫтѫ земѧ Херцеговинцы.

ТАМЖЕ, 5/7 Ноемвр — (Отъ Славенскы источникъ). Г. Ристичъ, бывшійтъ едно врѣме сърбскы агентинъ въ Цариградъ, минѫ прѣзъ Рагузѧ и отива въ Цетинѧ. Казватъ че ималъ дипломатическѫ миссіи за нѣкакво споразумѣніе съ цѣль за общо дѣйствуванье на двѣтѣ Княжества.

—

До единъ сърбскы вѣстникъ пишѫтъ изъ Букурещъ отъ 9 Октомврія:

Прѣди нѣколко дни умрѣ тука знаменитыйтъ българскый родолюбецъ Маринчо Б[illegible] безъ дѣца и остави 50,000 жѫлтицы на разны българскы заведенія. Покойныйтъ прѣзъ живота си издѫржаваше 10 българскы училища на свое иждивеніе, па е наредилъ щото и сега подиръ смѫртѫтѫ му да са плаща на учителитѣ отъ имотътъ му (той имаше двѣ мушіи). Той обдари тукашното българско училище и черква, и особенно учебното заведеніе въ Търново, своето родно мѣсто, на което остави 10,000 жѫлтицы. Таквизъ родолюбцы си въздигатъ живы паметницы въ сърдцата на благодарнытѣ Българы, които съ растѫжено сърдце викатъ: ВѢЧНА ТИ ПАМЯТЪ.

—

— Единъ телеграммъ изъ Рагузѧ отъ 7/19 т. казва, че възстаницытѣ пріели въ послѣдне врѣме новы помощи отъ 6,500 души.

— «Русскый Міръ», казва «Тракы», споредъ прѣводътъ на европейскытѣ вѣстницы, извѣстява, че ставало дума за единъ проектъ да са раздѣли България на четыри отдѣлны *еялеты*, въ които щѣли да са опрѣдѣлѧтъ христіены за управители. Сѫщата мѣрка щѣла да са земе и въ Боснѧ и Херцеговинѧ за усмиряванье на сѫществующето смущеніе.

—

ЛЮБОПЫТНА СРѢЩА. — На 1864 л. Вилхелмъ 1-ый, простъ тогава царь прусскый са расхождаше инконито (неизвѣстенъ) въ Унгаріи. Въ околностьтѫ на Трепиицъ срѣщнѫлъ единъ сѫдникъ Унгарезинъ, който тихо са расхождалъ по голѣмытѣ улицѫ и пушалъ пипѫтѫ си.

Царьтъ като са отправилъ съ свойственото си краснорѣчіе къмъ сѫдникътъ, попытвалъ го:

— Кой си ты, мой юначе?

— Сѫдникъ, отговорилъ Унгарезинътъ, като са почудилъ малко.

— Благодаренъ ли си отъ званието си?

— Безсумнѣніе.

— Тогазъ, сърдвамъ та.

Царьтъ са отдалечи, когато сѫдникътъ го спрѣ.

— А ты, мой юначуга, попопыта го, кой си?

Монархътъ са подръпнѫ, а послѣ като помысли че бы направилъ неоправдаемъ тогози съ когото са разговаряше, рѣче:

— Азъ съмъ царьтъ на Пруссиѩ.

Унгарезинътъ си останѫ хладнокръвенъ.

— Благодаренъ ли си отъ званието си? продължи той.

— Безсумнѣніе, прошенѫ Вилхелмъ отъ хладнокръвието на Унгарезина.

— Тогазъ, сърдвамъ та, рѣче Вилхелмъ, като поздрави простичко Н. Величество и расходжѫтѫтъ си.

Тази приказка, която извличамы отъ дѣло Мондъ, разнесе са по всичкѫ Германія, не ѩ приказа царь Вилхелмъ.

—

ЮНАШКО ДѢЛО. — Англійскыйтъ [illegible] кли Газетъ обнародува слѣдующата [illegible] за истинностьтѫ на който са поиска[illegible]:

Вѣрдѣ зимѫ прѣзъ 1838 л. избухнѫ [illegible] единъ мънастырь въ Лиможь, който [illegible] дѣвическо училище. Пожарътъ взе извеждъ [illegible] на ученичкытѣ. Изведнѫжь извикахѫ че [illegible] дѣвойче останѫло забравено въ стаята [illegible] телитѣ въ смайванието си почнувахѫ [illegible] молятъ за душатѫ на нещастното дѣвойче. [illegible] една мома съ высокъ израстъ, съ [illegible] расплетенѫ и която са развѣваше по [illegible] дрехѫ, пробиваше си пѫть прѣзъ [illegible] викаше:

— Ще ѩ спасѫ!

И додѣто прѣшѫхѫ разгорѣлитѣ [illegible] баряхѫ стѣнытѣ, юнашката мома [illegible] вратата на исходътъ!

Шумны ржоплѣсканія екнѫхѫ по [illegible] тѣ, когато слѣдъ малко са показа [illegible] тѣла, минуваше прѣзъ пламъцытѣ и [illegible] шеното дѣвойче.

Слѣдъ нѣколко дни царьтъ Лудовикъ [illegible] героиитѣ златъ медалъ, а единъ по[illegible] френскѫтѫ войскѫ, свидѣтель на юна[illegible] на момѫтѫ, поиска по-послѣ да са [illegible] прѣдъ неѩ.

Тойзи полковникъ е прѣдсѣдатель на [illegible] републик , а юнашката мома станѫ грѣ[illegible] Маховъ.

Българска Екеархы

—

Извѣстіе.

Дѣесл. № 185.
Д. № 2.

Понеже споредъ закона за [illegible] даваніето на блаженопочив[illegible] вичкый Митрополитъ Г-на [illegible] ще ся разчисти чрезъ Св. [illegible] Ексархыйскый Съвѣтъ, поко[illegible] всичкы оніи, които имать да [illegible] отъ имота на покойный, да [illegible] ставятъ въ разстояніе на [illegible] сяца отъ днесъ, прѣдъ писа[illegible] на Ексархыйтѫ или прѣдъ [illegible] хыйскый Съвѣтъ на Ловичка[illegible] тропоиіи доказателствата [illegible] ніята си. Като измине това [illegible] дено врѣмя, никое искаціе вече [illegible] да ся пріеме.

Ц-градъ — Ортакьой, Г. [illegible]
28 Окт. 1875.

Дѣесл. № 185.
Д. № 3.

Понеже споредъ закона [illegible] даваніето на блаженопочив[illegible] ждебывшій Скопскый Митрополитъ Г-на Доротея ще ся разчисти [illegible] Св. Синодъ и Екзархыйскый [illegible] покавать ся всичкы оніи, кои [illegible] мать да зимать отъ имота [illegible] койный. да прѣдставятъ, въ [illegible] ніе на три мѣсяца отъ днесъ, [illegible] писалището на Ексархыйтѫ [illegible] зателствата на исканіята [illegible] измине това отрядено врѣмя, [illegible] искаціе вече нѣма да ся пріе[illegible]

Ц-градъ — Ортакьой, Писарбще[illegible]
28 Окт. 1875. Г. [illegible]

Имаме честь да обявимъ на [illegible] то Общество че отворихме въ [illegible] Спедиціонерска кѫща за пріемане [illegible] пращаніе на стоки по сухо (съ [illegible] ница) и по море (съ Параплу[illegible] названіето.

«ФИЛИПЪ & РАЙНОВЪ»

Повѣреніето което имам [illegible] компаніи, опитностьта, стр[illegible] испълненіето на дѣлата, и по [illegible] сти ефтината услуга, ни [illegible] да ся прѣпоржчаме на довѣріето [illegible] зобройнитѣ ни пріятелски [illegible]

Писалището ни ся намѣрва [illegible] Капусу, Мехмедъ Расимъ Паша [illegible] на земната етажа до египетска[illegible]

Министерството на търговіята

—

Понеже бакалинятъ Коста са [illegible] осиромашѣлъ и са опрѣдѣли за [illegible] менеиъ Синдикъ Ставракы ефенди [illegible] отъ мюлязимытѣ членове на [illegible] отдѣленіе на търговското сѫдили[illegible] вѣстява са на всичкы които [illegible] зематъ отъ реченный Коста да [illegible] въ стаѩтѫ на жужъ-комисарите [illegible] търговското сѫдилище въ сѫбботѫ [illegible] Ноемвр., часътъ около шесть, [illegible] подтвърди привръменный Синдикъ [illegible] са изберѫтъ новы споредъ 170 [illegible] на търговскыйтѣ законникъ.

Писма и отговори.

Въ РУССЕ, г-ну Р. Н. Бѣскову. — [illegible] га чрезъ и прѣдъ [illegible] а ный не помысляте да ни внесете това що [illegible] жите отъ толкозъ годины. Срамота е.

Въ Л. . . г-не М. Пакъ, види са, не [illegible] стигнѫли пощатѫ, за туй не само нари[illegible] пѣмахмы отъ васъ. Побързайте, молимъ.

Въ СЛИВЕНЪ, Г-ну А. В. — Пріехмы [illegible] мѫтъ ви, съ който ни поржчвате 22 листа [illegible] прѣтъкъ», които и съ тѫзи пощѫ ни [illegible] Испратенытѣ ви по г. Пенка Х. Райновъ [illegible] схмы и ви благодаримъ.

Въ печатницата на В. «Напрѣдъкъ» у Д. Арамиана.

1) Това изложеніе ный прѣвѣдохмы въ «Напрѣдъкъ» отъ минѫлѫтѫ седмицѫ, брой 67-ый.

2) Писательтъ, види са, чете само «Источно Врѣме». Ред.